

תשורה

משמחת הנישואין

של

הרה"ת שניאור זלמן וחנה רבקה שיחיו
ספיטעצקי

י"א אלול
ה' תהא שנת סימן טוב
שנת הקהל

התשורה שחולקה בחתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו והרבנית

טאז וברכה

אזכורו טאז איזום באזות בת הבהוליה ג'
 ח' וסקא תמ' זי ב' החתן הרב ג' נחמו גענצ'ל ס' הנט
 גזה לכגד אה כל הנוטלין טאק דגמה אדקנו. גקרוק
 גערמק. דקטורה העסקרת גזה. העתק גבת' בת' יג'
 קדא ט' הור ב'ק אדגמ' אאוג'ק. אגינו הראטין. רבנו
 הגדול דבורקאה ר'ג' ויע' אג'ק סגולה ירה'טל אג' רשטי
 גיט'ס ועד דגמ' דתוכני. דיגינו אג'ט. ר' עליהו איזו. וכל
 גמל'ג טרה גיו.

דגמה ודקרה

י. ג. ה. תוג' תג'יזי ד' נקאוו'ט'

א. ג. כ. ס. ת. פ. ס. ו. א. ר. א.

פ'רט גכת' קרש זג הוא. כי היחס ג'ו' החסידי
 ועגריהו דקע ההיא הי' דג'כ' כיה. אהר דאמת האסק'ת
 א אג' חו'ט' חו' קד'ולת אדרכי' ווק'ג. טרה ג'ניו. העסיח
 דקע' א'כ'ת ארי' ע'ז ג'גריהו וגאע' הוסי' ז'ג'ת ג'ק'ה.
 גתו' אג' ג'ד'אג' ע'וד כ'רנס בק'וה. ומס'ס' ר' ג'א' ר'י ר'ע'
 נ' אג' כ'מטה ט'ה ט'ני' ז'ת'ג'ס. נ' אג'ר' א' ע'ג'
 וק'ט'ג'ו ד'דר ג'ק'ת אלו וק'ס'ק' היה'ת ל'פ'ק' ח'ס'יד ר'ג'
 נ' ג'יז' ט' הע'ניו' ו'נ'ח' ד'ד'ר'יו ו'נ'ח' א'ג' ט' א'א'ר. ו'רוק
 הע'ג'א'ט' ט'ס'לו. ג'ג' ח'ס'יד ר'ד'ר נ'ע'
 כ'אומ' ג'ע'וד א'ה' ר'פ'נ' הג'ד'ו א'יה' צ'י' ג'ומ'ג א'ג'י.
 הר'ק א'ת'כ'י. א'ה' ה'ו'ט א'ט' ע'ז ח'ל'ק. ו'ג'ת' ה'י' ע'י ג'י' א'ג'י.
 א'ה'י'ג א'ה' ד'ר'ט'ק. ו'ג'נו'ן א'א'ה'ק'ט' ו'י'ח'ט' י'ת' ו'ק'ד' א'ג'י' א'
 א'ט' ט'פ'ין ק'פ'ו'צ'ו'ר'וב ט'א'ות ד'א'ה'ר'ג'. ט' י'ק'ד'א א'ט'ג' ה'
 ו'ס'ו' כ'ד'וב א'ק'ט' א'ה' כ'א'פ'ר י'ח'ל'ט' ו'פ'י'ת'ג' ו'ע'ין ג'י'ת ג' א'ט'ר'
 ג'ק'ה ע'ז ו'ר'י'ן ה'ד'ק'ט'ט נ'ע' ו'ג'א'ה' ח'ח'ו' ד'ה' א'ה' ג'
 ו'ד'ג'ט'ט א'לו' ו'ת'פ' ה'ה'י'ט א'ה' ר'ד'ע'ו ג'ר'ו' ו'נ'ת'ך
 ו'ה' א'ח'ס'יד ר' ג'ה' נ'ע'

אזכורו טאז איזום בקשתי לעורר רוח טהרה בקרב כלל העם ליצור על עמודי בלבבך את כל בני
 ליבוני א"י והטלתי וברקו יומתי ברבים ומעבדו יו' אזכורו וקום יפ' הכ'ר' ליצור וזאת אמת וטען
 רש' כי אג' טל יוצא סוסך זריקתו וברקט' אמתק' לט' אהר מ'ק' ב'רו'ת וק'ל'א'ר'ק'ן ו'מ'ק'ל'ק' לט'
 ה'ר'י'ז'ק'ן ו'מ'ל'ק' ו'מ'ק'ל'ק' ב'ח'ו'ם ט'ר'ב'י' א'ה' ו'א'ת'ע'ט' י'ס'וק' ה'י'ת'ר' ו'ר'י' ו'ר'ב'ן א'ז'ר' ו'א'ל א'ר'י'ם
 א'מ'י' נ'ת'ן ח' ק'ר'ב'ת' ו'א'ת'י' ש'ל' א'ט' ש'ע'ר'ט' כ'ר'פ'ס' ג'ר'ב'ק' ג'ט' ו'ק'ר'בו' א'מ'ר'ן ל'א'ר'ו'ק'ן

אברהם ב'ר' אהרן ו'י'ת'ר' ל'א'ר'ו'ק'ן
 ג'ר' ו'י'ת'ר' ל'א'ר'ו'ק'ן

אברהם ב'ר' אהרן ו'י'ת'ר' ל'א'ר'ו'ק'ן
 אברהם ב'ר' אהרן ו'י'ת'ר' ל'א'ר'ו'ק'ן

לידויו מו' משה י"י שאמתי ובקשתי לעורר רוח טהרה בלבב החתן [לענני על מידותיו
 כמאר"ל כל המעבד על וכו' ולהיות מן העלבים] ולבקש מחילה בנים מותגידי מו'
 מאיר י"י קודם יה"כ הבוע"ל [יום הכיפורים הבא עליו לטובחן ולעשות זאת למעני ולמען
 השלום] כי אין שלי יוצא מוטף מריבה ח"ו ובמדת המחלוקת לשיש [לשם שמים] אשר רוב
 הצרות והתלאות הן ממחלוקת לשיש הרחמן יצלנו ממנה ונגודל בסחוני שבדי אלה
 המוטטים [חזיקו המרובים] ויהיו לרצון אמרי מי ולא ישליכם אחרי גיו ח"ו קצרותי
 ואמר שלי עלי מאדו"ש [מאדון השלום] כגפס דודשנו י"יש [דורש שלומן] וטובתו מלוג"ח
 [מלב ונפש חמיצח] שניאור זלמן

שחי השרות שמתיני וכתבו אף ה'
 מעבר ד"ף -
 בנק כתיב די קודש אדמ"ר חוקי:
 לחרבי מו"ה משה מיזלש שמש ונאמן
 דקולתו ווילנא
 נאילו שלוש השרות שמתשאל:
 הכתובות בשפה הרוסית,
 וכתבו ע"י אחר:
 לאדון חודי משה מודווביץ [בן מרדכי] מיזלש בוילנא.

פתח דבר

לזכרון טוב ליום כלולתינו, הננו לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, במזכרת מהשתתפותם בשמחתינו.

מזכרת זו כוללת:

א. התשורה שחולקה בחתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו והרבנית נ"ע.

ב. מכתבי רבותינו נשיאינו למשפחת החתן והכלה שי'.

ג. כתבה שהתפרסמה בשבועון "כפר חב"ד" על אם החתן מרת איטא פייגא ע"ה.

ד. שיחות ומכתבים - בקשר עם מלאות ארבעים שנה להגעת החללית הראשונה אל הירח - מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ.

השיחות והמכתבים נלקטו מספרי "שיחות קודש" ו"אגרות קודש" וגם תורגמו כאן לראשונה ללשון הקודש.

ה. **הוספות:**

1. כתבות שהופיעו בשבועונים "כפר חב"ד", "בית משיח" ו"התקשרות" בקשר עם שליחת החללית אל הירח.

2. עמוד השער של מהדורת התניא שהודפסה בתוך החללית "קאלאמביא" - **בפרסום ראשון**.

3. הגהות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו על שיחת ש"פ ויגש ה'תשכ"ט (נדפסה כאן בתרגום ללה"ק) שתורגמה לאנגלית - **בפרסום ראשון**.

4. שיחת ליל י"א אלול ה'תנש"א בתוספת יומן מרתק **בפרסום ראשון**.

ברצוננו להביע בזה תודתינו לקרובינו, ידידינו ומכירינו, אשר הואילו לשמוח אתנו יחדיו, ביום שמחת לבבינו, ולברכנו בברכת מזל-טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

הא-ל הטוב, הוא יתברך, יברך את כבודו ואנשי ביתו יחיו, בתוך כלל אחב"י יחיו בברכות מאלופות מנפש ועד בשר.

ואנו תקוה שבקרוב ממש נזכה לקיום היעוד 'מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה' ועד לשלימות ענין הנישואין דכנס"י עם הקב"ה. ונזכה זעהן זיך מיטן רבין למטה מעשרה טפחים **והוא יגאלנו**.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה

שניאור זלמן וחנה רבקה ספיטצקי

יום ב', אחד-עשר יום לחודש אלול ה'תשס"ט
יום נישואי כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב והרבנית שטערנא שרה נ"ע
ברוקלין, ניו יורק

תשורה משמחת הנישואין - י"א אלול ה'תשס"ט

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאבי החתן בזמן שליחותו בבריסל

בו מוסיף בכת"ק "להצלחה רבה בתפקידו בחינוך הק' וברבנות"

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, עשי"ק פ' תשא, פורים קטן, ה'תשד"מ
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
כו' מו"ה יעקב שי

שלום וברכה!

המכ' נתקבל, ותי"ח.

ובעמדנו ביום פורים קטן - הזמן גרמא להזכיר את עצמו וכן את כל אלה הנמצאים
בסביבתו אודות המאמר דא"ח שנאמר "בס"ד פ' תשא פורים קטן, פ"ז, מאסקווא" בביהכ"ס
דליובאוויטש במוסקווא ברוב עם ובפרסום גדול (וגם לאחרי זה) ע"י כ"ק מו"ה אדמו"ר,

די"ה וקיבל היהודים את אשר החלו לעשות -

ונקודות אחדות מתוכנו, אשר, ע"פ ביאור חז"ל בכתוב זה, דוקא בימי הגלות (דמדי
ופרס בימי אחרוש) וגזירות המן - קבלו היהודים, עליהם ועל זרעם, את אשר החלו לעשות
- קבלת התורה ומצותי' בעת מתן תורה, מצב של חירות אמתית ושלימה,

ובטלו כל הגזירות לגמרי, ואדרבא ונהפוך הוא, וליהודים הייתה אורה ושמחה וששון
ויקר,

ועיקר ביטול הגזירה הי' ע"י - בלשון הכתוב: מפ' עוללים ויונקים יסדת עוז, אין
עוז אלא תורה, חינוך שיסודו תורתנו הקדושה, המתחיל עוד בגיל עולל ויונק, והוא המביא
וגורם

להשבת אויב (השונא בגלוי) ומתנקם (השונא בנסתר),

כמו שהי' בימים ההם בזמן הזה, אשר מרדכי היהודי וכל עם מרדכי - עמך כולם צדיקים -
לא יכרע ולא ישתחוה בכל עניני יהדות, ועמדו במסירת נפש בכל זה, ומפ' עוללים ויונקים יסדו
עוז.

התורה (לי הוראה) היא נצחית בכל זמן ובכל מקום, ובמכל שכן וק"ו

באם במצב הוא קבלו עליהם, מנער ועד זקן טף ונשים, את כל האמור וקיימו בפועל,

על אחת כמה וכמה עתה, כאשר בחסד השם עלינו, לימוד התורה וקיום מצותי' יכול להיות
מתוך מנוחה ושמחה וטוב לבב,

על כל אחד ואחת לעשות בהפצת התורה ומצותי' - בנוגע לעצמו ובנוגע לכאו"א שיכול לייחנכו'
בעניני יהדות על טהרת הקודש ומתוך אהבת ישראל ועד - לאחדות ישראל, ובלי המגלה: ישנו עם
אחד (-אף שבגשמיות הוא) מפורד ומפורד בין העמים,

ובודאי תקויים הבקשה (הבטחה) דכל היהודים בהתחלת כל שבוע ושבוע: ליהודים הייתה אורה
ושמחה וששון ויקר - כן תהי' לנו,

וכל זה ימהר ויחיש קיום היעוד, אשר ישא השם את ראש בני"י, כי יהי' נצב בעדת א-ל,
ויהי' לנו לאור עולם ושמחת עולם על ראשם.

ברכה
והודעתו ע"ד יום הולדת שלו -
תהא אצלו שנת הצלחה בגו"ר. הפ"נ שבמכ' יקראו בעת רצון על הציון הק'.

נ.ב. מסיבה נתעכב המשלוח ובנתים נתקבל המכ' מכה"א אד"ר, ולהודעתו ע"ד יום הולדת שלו -
תהא אצלו שנת הצלחה בגו"ר. הפ"נ שבמכ' יקראו בעת רצון על הציון הק'.

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו להורי החתן

בו מוסיף בכתי"ק (נוסף על "וזוג' תי") "והמכ"ע (מכתבי עת) והפ"נ"

(כשהכוונה לעלון "שרשים" אותו ה' מוציא אב החתן שי')

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

זנחם מענדל שניאורטאהן
ליוכאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

בי"ה, יום שלישי פי אלה פקודי,
אדרי"ח אדר שני, ה'תשמ"ו.
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה' יעקב שי'
והנה"ת

שלום וברכה!
והנה"ת

והזמן גרמא לאישור ותי"ח

יום זכאי בכמה ענינים, ומהם -

יום שלישי שהוכפל בו כי טוב, טוב לשמים וטוב לבריות

אלה פקודי - המרמז שרק עניני משכן (-עייש ושכנתי, אלקות, תומי"צ) שבהם מדובר -
מנין האדם עומד ומראים עליו תמיד, כי הם קיימים לעולם,

אדרי"ח אדר שני - המדגיש התאחדות אדר ראשון ושני, אשר חודש אחד הם

חודש אדר - שכל החודש נהפך לשמחה וליו"ט

וליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר,

ועיי אשר הימים האלה נזכרים (בזכרון המביא לידי מעשה -) ונעשים, מעשים בחיזוק
והפצת אורה זו תורה ויקר אלה (תפלין - המרמזים, והוקשו להם כל) המצות -

ובאופן דמוסיף והולך ואור ומתוך שמחה -

מקדימים - בל' חז"ל - "מסמך גאולה לגאולה", מגאולת פורים שגם לאחרי' היו עדיין
בגלות להגאולה האמיתית והשלימה עיי משיח צדקנו -

שיבנה ביהמ"ק במקומו, הבא בהמשך למקדש המדבר, משכן העדות אשר פוקד עייפ משה,

ויקבץ נדחי ישראל וכל יושבי עלי ונקיים אז כל המצוות, כל מצוה ומצוה וכל
בברכה שהשי"ת ימלא ימי הריגה כשורה ובנקל
ותלד זחוי"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל

ובברכה - בקשר ליום הולדת
לשנת הצלחה בגו"ר

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
לרגל נישואי הורי החתן

ספיעצקי - פאריז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כה' אייר תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

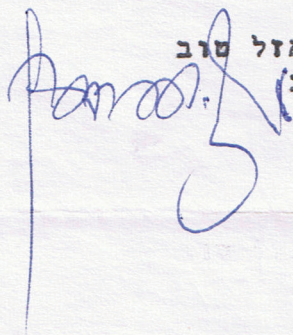
האברך הווי"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' יעקב שי'
וב"ג חי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן התונחם
ליום יד' סיון הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב
מזל טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו
בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי
תורת החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאבי החתן
בו מוסיף בכת"ק "והדו"ח", ואח"כ מוסיף "להצלחה ולבשו"ט"

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כ"ח טבת תשל"ז
ברוקלין

הו"ה אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
כו' מו"ה העקב שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכ' ות"ח.

ודבר בעתו -

בין הילולא דכ"ק אדה"ז והילולא
דכ"ק מו"ח אדמו"ר.

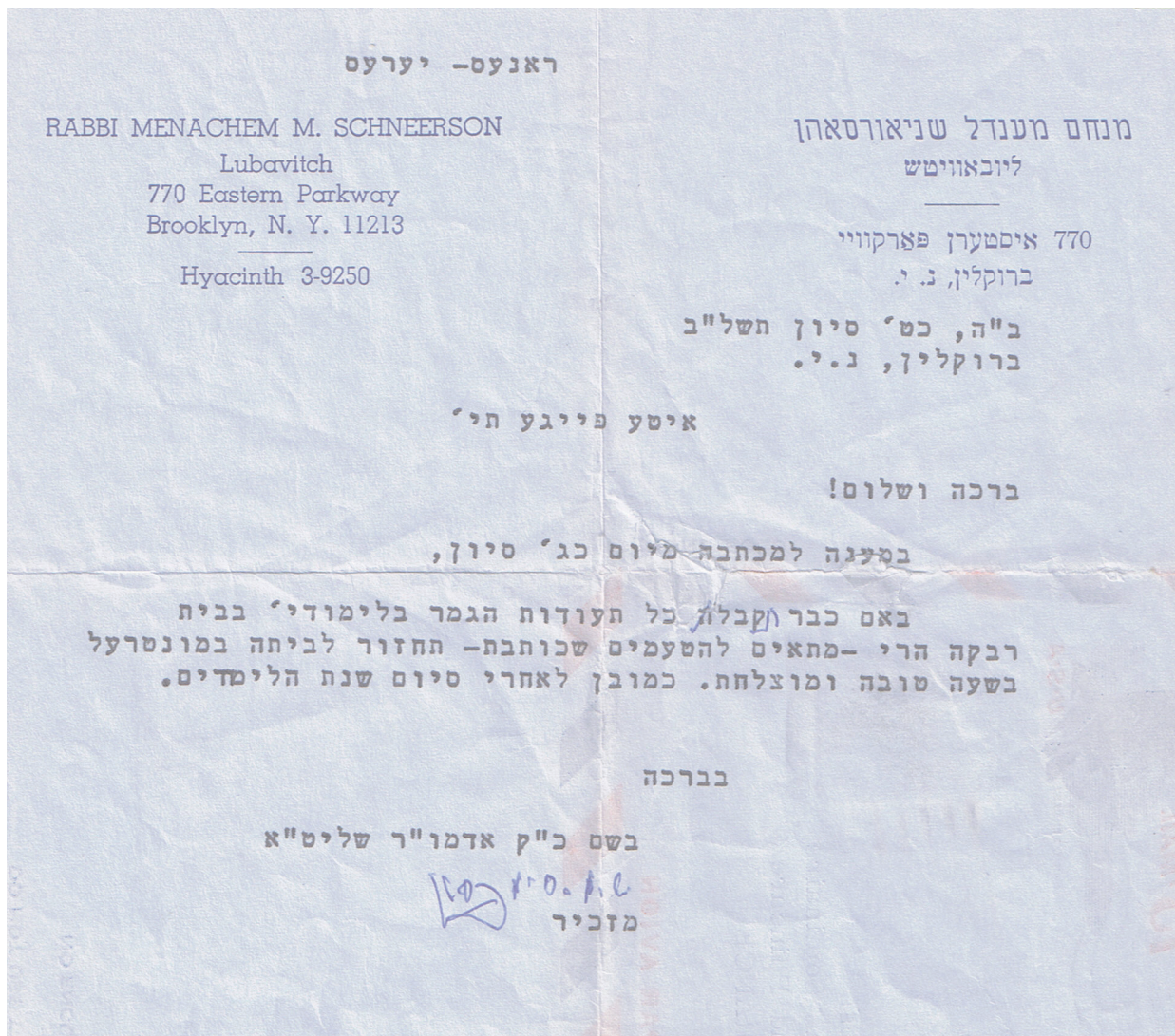
הפ"נ שבמכ' יקרא בעת רצון על הציון
הק'.

בברכה
אברהם ורבינו יוסף

תשורה משמחת הנישואין - י"א אלול ה'תשס"ט

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאם החתן

בו חותם הרבי בעצמו בשם המזכיר!

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לרגל לידת החתן שי'

ספיטצקי - אנווערס

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

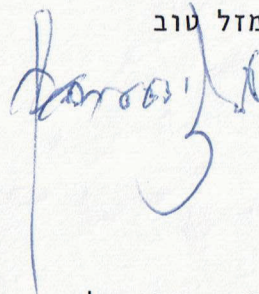
770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

בייה, טייו אלול תשמ"ג
ברוקלין, נ. י.הווי"ח אי"א נוי"ב עוסק בצי"צ כו'
מוה' יעקב שי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אשר נולד להם בן למזל טוב,

הנה יה"ר מהשי"ת שיכניסוהו לבריתו של אברהם
אבינו, וכשם שיכניסוהו לברית כן יכניסוהו לתורה
ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו ביחד עם זוג' תי'
מתוך הרחבה.בברכת מזל טוב
וכוחי"ט

הפ"נ שבמכ' יקראו בעת רצון על הציון הק'.

מכתב כ"ק אדמו"ר הריי"צ לסב הכלה

בו מוסיף בכת"ק "בגו"ר"

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

בי"ה, ערי"ה תש"ט.
ברוקלין

ידידי ווייח אי"א מוה"ר
אלחנן שי' לעווין

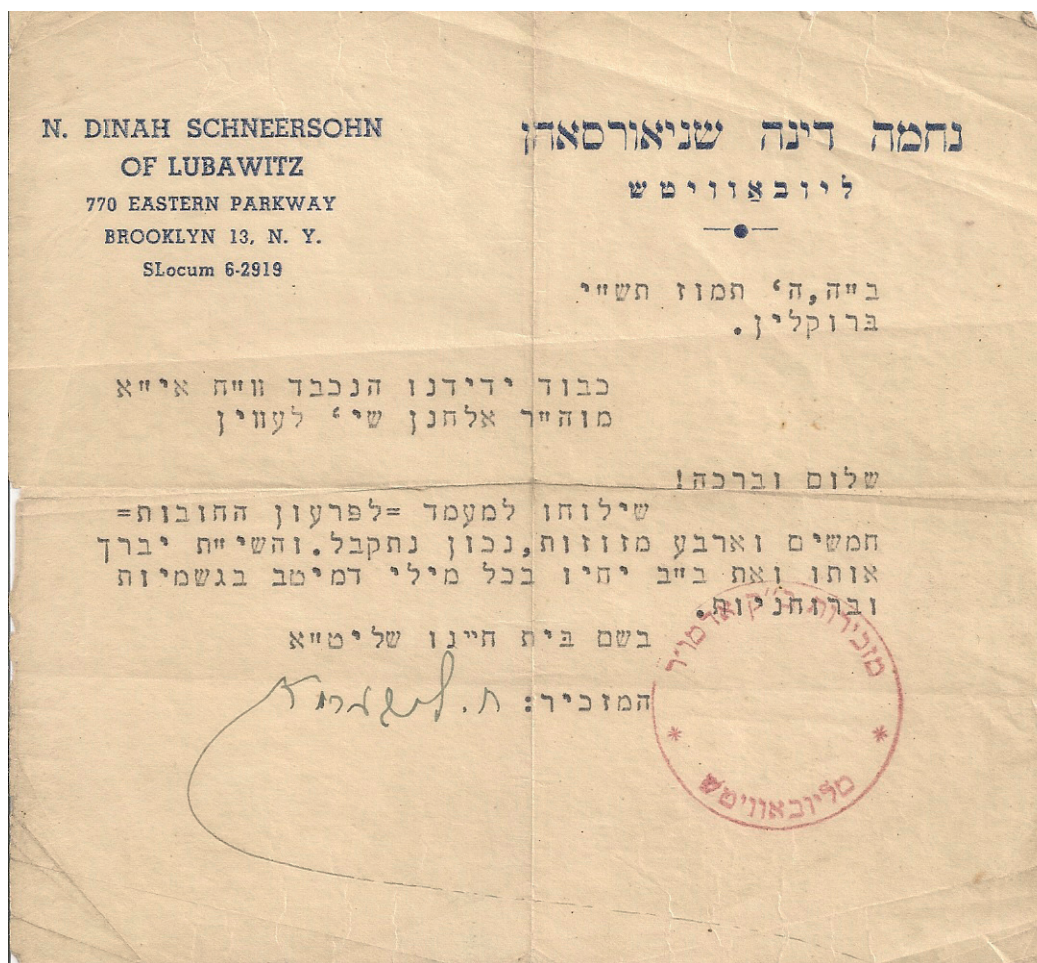
שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה הבאה עלינו
ועל כל ישראל לטובה ולברכה ברוחניות
ובגשמיות, הנני בזה לברך אותך ואת בניך
יחיו בברכה כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

הדו"ש ממברכם

ב"ק י"א/ס' ת
[Handwritten signature]

מכתב הרבנית נחמה דינה לסב הכלה

תשורה משמחת הנישואין - י"א אלול ה'תשס"ט

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לסב הכלה

בו מוסיף בשוה"ג בכתי"ק "חוגמח"ט" (חתימה וגמר חתימה טובה)

TEL. PRESIDENT 4. 0807
1814
8-1 4600

CABLE ADDRESS: HAMELACH, NEW YORK

מרכז לעניני חנוך

MERKOS HACHOCHOVIM INC.

CENTRAL OFFICE
770 EASTERN PARKWAY • BROOKLYN 13, N. Y.

כ"ה

הרה"ח הו"ח אי"א וכו'
מו"ה חנוך ש"ה ה"ו

שלום וברכה:

הפ"נ שלו נתקבל, ואקראהו בל"נ על ציון
כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.
וצדיקא דאהפטר, דאשתכח בהאי עלמא יחיר
מבחיוהי, בטח יתן ברכתו והשי"ח ימלא ברכתו
בגשמיות וברוחניות.

בברכת חולצות

מנחם שניאורסאהן

בין כסא לעשור תשי"א
קראתי הפ"נ בער"ה על הציון, ואח"כ בהיכל כ"ק
מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שלשם נכנסים לנתינת פדיונות
וליחידות. והנותן כו' צריך להודיעו.
בטח ראה מכתבי הכללי, ובבקשה להודע מה נעשה
בזה במשך הדש הכללי הוא חדש תשרי. ות"ח מראש.

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לסב הכלה

בו מוסיף בכת"ק "מכ' נתקבל"

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

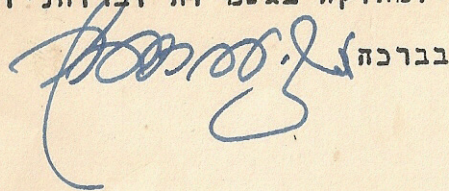
מונחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

ב"ה, שלהי אלול, ה'תשי"ג.
ברוקלין, נ. י.

הרה"ה הווי"ח אי"א נו"מ
וכו' מו"ה חנן שי'

שלום וברכה!

אפ' נ-קד).
ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו
ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכתי לו זלב"ב שיחיו, ברכה כתיבה וחתימה
טובה לשנה טובה ומחזקה בגשמים וברוחניות.

בברכה

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לרגל נישואי הורי הכלה

לעווין - מלכובסקי-פאריז - כאן

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway

Brooklyn, N. Y. 11213

493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסמערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

בי"ה,

ברוקלין, נ. י.

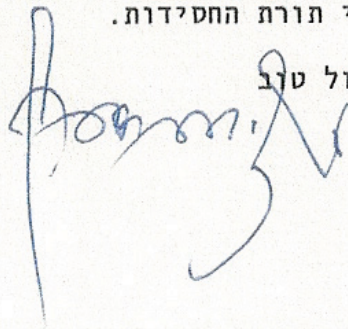
האברך הווי"ח אייך נוי"נ וכו'
 מוה' מנחם מענדל שי' הלוי
 וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם ליום
 כ"ט תשרי הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל
 טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית בישראל
 בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם
 מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות.

ברכת מזל טוב
 מזל טוב

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לרגל הולדת הכלה תי'

לוין - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בייה, יט' מי"ח תשמ"ט
ברוקלין, נ. י.

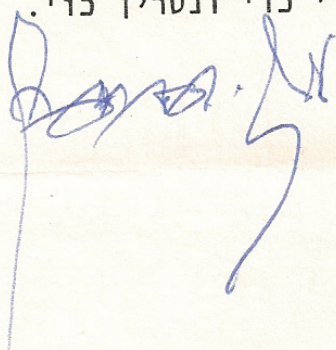
הווי"ח אי"א נוי"נ וכו'
מוה' מנחם מענדל שי' הלוי

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אשר נולדה להם בת למזל טוב
ונקרא שמה בישראל חנה רבקה תי',
הנה יה"ר מהשי"ת שיגדלה ביחד עם זוג' תי'
לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

-ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרשי"ב) ני"ע, אשר
מנהגנו הוא לאמר גם בלידת בת לתורה ולחופה
ולמעשים טובים, ע"פ מרז"ל (ברכות יז' א) נשים
במאי זכ"ן באקרו"י כו' באתנו"י כו' ונטרין כו'.

בברכת מזל טוב

זכרון לשליחה

שליחות בעדינות מרבית

- מתוך שבועון "כפר חב"ד" -

בעודה בשיא פעילותה ומירצה, נדם לבה של השליחה, מרת איטא פייגא ע"ה ספיטצקי, אשת מעש ובעלת מרץ שפעלה ללא לאות בהפצת המעיינות בבריסל, בלגיה. היא הייתה אהובה על כולם ובטוהר מידותיה ודאגתה הבלתי מסוייגת לזולת בחכמתה ובכשרונותיה, עזרה לרבים בגשמיות וברוחניות * קוים לדמותה

לרגל יום ה'שלושים' נערכו שתי אזכרות, האחת בבלגיה, שם נאמו אב"ד ק"ק "שומרי הדת" אנטוורפן, הרה"ג ד"מ ליברמן שליט"א ואב"ד ק"ק "מחזיקי הדת" הרה"ג ר' א' שטרנבון שליט"א, נשות דיני אנטוורפן וכמה ממקורביה. נכחו באזכרה זו למעלה משלוש מאות נשים.

האזכרה השנייה נערכה על ידי מכריה בניו יורק, שם נאם דודה הרה"ת ר' יוסף וויינברג שליט"א.

במשך ימי השבעה סיפרו רבים על אישיותה הכבירה ותכונותיה המיוחדות וכן שביבים מפעילות הענפה שלה. מובאים כאן חלק מהם המלמדים על הכלל כולו:

הרבנית וועבער שתחי', אשת הדיין של חסידי בעלזא, אמרה:

"במשך שנות היכרותנו התפעלתי תמיד מרמת דאגתה לזולת. תמיד חשבה על אחרים ולא חסכה מאמץ לעזור להם בלי לדאוג לעצמה כלל. היא הייתה אשה חשובה, עשתה הכל בפשטות ובענווה וברחה הן הכבוד. השתדלה ביותר לטובת הכלל ובפיקחותה מצאה את המילים הנכונות כלכ אחד. כשנדרשה מעורבותם של אנשים נוספים, היא פעלה לשם כך בעדינות מרבית ולא היה קל לסרב לבקשתה, בבחינת "אין מסרבין לגדול". הסתכלותה החיובית על החיים בכלל ועל הזולת בפרט הפליאה אותי במיוחד. שמיעת לשון הרע על יהודי, אפילו הכינוי "מתנגד", לא היה קיימת לגביה. עבורה כל יהודי היה עוד נפש שניתן לקרבה...

מרת איטא פייגא ע"ה, או כפי שהייתה קרויה על ידי מכריה 'איטיה', נולדה במונטריאול ביום כיפור תשי"ג, להוריה ר' אברהם וגיטל רונס ע"ה (אמה הייתה בת הרה"ח הנודע אלכסנדר זאב סאמער, נו"נ להרה"ק מדינוב, בעל ה"בני יששכר") והתחנכה במוסדות חב"ד בעיר. לשליחות בבריסל יצאה לאחר נישואיה עם הרה"ת יעקב ספיטצקי שיחי'.

בבריסל בירת בלגיה משמשת כידוע גם בירת הדיפלומטיה האירופית ומעוז מפקדת הארגונים הכלל-עולמיים, כמו האיחוד האירופי, נאט"ו והאו"ם, וכן ארגונים יהודיים כדוגמת הקונגרס היהודי העולמי. רוב נציגי אירגונים אלו הם דוברי אנדלית וביניהם יהודים רבים. גב' ספיטצקי מסרה לנשים, דוברות האנגלית, שיעורים רבים וארגנה לימוד תורה לילדיהן. פיקחותה, חינה ולבה החם משכו רבים לפעילות ולשיעורים.

היא עמדה לימין בעלה במסירות בעבודת השליחות, בניהול מרכז חב"ד לסטודנטים באוניברסיטת בריסל, עריכת העיתון "שורשים", ביקורים בבתי אבות אצל הקשישים, מסירת תוכנית שבועית בתחנת הרדיו היהודית וארגון ביקורים בבית חיינו עבור הסטודנטים. כמו כן היית העורכת בטלוויזיה הארצית תוכניות אודות מגוון רחב של נושאים ביהדות: שבת, חגים, טהרתה משפחה, נישואין יהודיים וחב"ד.

היא הייתה נחבאת אל הכלים וצנועה. את כל פעולותיה עשתה במסירות עילאית, אך תוך כדי השתדלות אינטנסיבית להסתיר את מעורבותה בהצלחות.

סיפרה גב' ד"מ מפריס:

"בסוף שנות השמונים נרשמתי לפקולטה למדעי הטבע באוניברסיטת בריסל. גדלתי בצרפת, במשפחה שלא שמרה מצוות, והגעתי לבריסל ללא כל רקע ביהדות. גב' ספיטצקי קירבה אותי ביותר והזמינה אותי לבוא ולהשתתף בשיעורים במרכז חב"ד לסטודנטים. בשיעורים של ימי רביעי ישבו בני הזוג ספיטצקי ושוחחו עם הסטודנטים על נושאים ביהדות עד השעות הקטנות של הלילה. פעם, בשנת 1991, הרצה הרב ספיטצקי על הייחודיות שבכל אות ואות שבספר התורה. גב' ספיטצקי הוסיפה את המובא שלכל יהודי יש אות בספר התורה. שאלתי אותה: "איזו אות בספר התורה היא שלי?" "איני יודעת" – ענתה לי – "רק מנהיג הדור יכול לדעת עניין כזה". להפתעת כל הסטודנטים, למרות שרק לאחרונה גיליתי עניין ביהדותי, החלטתי להצטרף ליתר הסטודנטים שטסו לרבי. בני הזוג ספיטצקי דאגו לאירוח הנוח שלנו. השתתפנו בהתוועדות, עברנו בחלוקת הדולרים וכתבנו מכתבים אישיים לרבי. במכתבי שאלתי את הרבי איזו אות בספר התורה היא שלי והרבי ענה לי "רק ה' יודע".

בשלבם מהירים עשיתי את דרך השיבה שלי ליהדות. גב' ספיטצקי הייתה זו שהתמסרה אליי וענתה על שאלותי בסבלנות ובדרכי הסברה מעולות.

שח מר ד"ו מבריסל: לפני מספר שנים נפטרה אשתי והותירה משפחה עם ילדים, בת שהגיעה לפרקה ומצב כלכלי לא קל שכלל פיגור עצום בתשלומי המשכנתה. הסתובבתי חסר אונים ולא הצלחתי למצוא מוצא למצוקותי. כאשר התקרב מועד נישואי הבת, קיבלתי יום אחד סכום עתק של כסף שגייסה גב' ספיטצקי עבורנו מאת נדבני בלגיה סכום זה סייע לכסות את הוצאות החתונה וגם לשלם את החוב לבנק.

*

אמונתה האיתנה של גב' ספיטצקי עמדה לה במשך השנים האחרונות מאז חלתה. למרות שהרופאים נואשו כבר מספר פעמים מחייה, המשיכה היא בעבודת הקודש: גידול ילדיה, הפצת

המעיינות ופעילותה הרגילה. היא אף השתדלה לא להכביד על בני משפחתה והעלימה מהם את דבר מחלתה. במקום לקבל עידוד – עודדה אחרים, במקום להתבטל בפני הרופאים – לימדה אותם בחיוכה הנעים את שבע מצוות בני נח.

בימיה האחרונים סיפרה לבעלה עד כמה היא מצטערת על שאין ביכולה לנהל את סדר יומה הרגיל שכלל תפילה, לימוד חת"ת, שיעור קבוע בהלכות שבת ושיחות של הרבי על הפרשה.

מרת איטא פייגא ע"ה נפטרה בכ"ה בסיוון ובהלווייתה השתתפו המונים וביניהם: רבנים, מנהיגי קהילות, ידידי חב"ד והרבה "עמך" שהכירוה. פטירתה היא אבידה קשה לקהילה היהודית, לקהילת חב"ד ולמשפחת השלוחים.

תנצב"ה.

יראת שמים מנעוריה

הרה"ח ר' לייבל קרעמער ז"ל שניהל את מוסדות חב"ד במונטריאול סיפר פעם על תלמידתו: כאשר "בית רבקה" היה מוסד חדש, החליטו מספר תלמידות לעבור לבית ספר אחר בגלל מיעוט מספר התלמידות. מרת איטא שיכנעה את חברותיה להישאר ובזכותה בית הספר המשיך להתקיים.

גם בגילה הצעיר הקפידה גב' איטא מאוד על הכשרים מהודרים, אף שבאותה תקופה לא רבים הקפידו על שמירת חלב ישראל דווקא, היא הצטיינה ביראת השמים שלה ודקדקה במצוות ובהידורים.

תפילין בעקבות עידוד

בימי השבעה סיפרה אחת הנשים שעדיין אינן שומרות תורה ומצוות:

לפני שנה חליתי, סבלתי הרבה ואושפזתי. מרת איטא הגיעה על מנת לחזק ולסעוד אותי. רק עכשיו התברר לי ולבעלי שבאותו זמן שגב' איטא באה לעודד את רוחי, היא עצמה סבלה ייסורים גדולים. אשה גדולה שכמוה, התעלמה מייסוריה וחיזקה אותי. בעלי סבור שהאומץ שלה נעוץ באמונתה ועל כן החליט לקבל על עצמו להניח תפילין בכל יום!

שיחות קודש

בענין נחיתת האדם על הירח

משיחת ש"פ ויגש ה'תשכ"ט - תרגום חפשי

א. ישנו דבר חדש נוסף שנתוסף בשבוע זה, מאורע חדש שעד עתה לא הי' ברור האם זה יקרה אי פעם.

והוא - מה שהצליחו להגיע עד קרוב ללבנה, והסתובבו הן סביב הצד החשוך והן סביב הצד המואר; עשו מכך תמונות ("פיקטשורס"), ולאחר מכן גם חזרו למטה, בזמן המדוייק ובמקום המסויים אליו היו צריכים להגיע.

שזה התרחש ביום ערב שבת קודש, יום המחוייב בשנים מקרא ואחד תרגום, שענין זה שצריכים גם לתרגום הוא בכדי שיהיה בזה גם הבנה והשגה, שלכן כתוב, שבאם ישנה אפשרות – שילמדו גם פרש"י, שאזי מבינים טוב יותר.

אלא שעל ידי המאורע היו כאלו ש"נבהלו", עד שהי' קשה להם הענין של שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י.

וכאמור לעיל, שכל ענין שרואים ושומעים צריך לבוא בעבודת השם, ובמילא הוא גם בנוגע לענין זה, שלא רק שיקחו ענין זה כנסיון נוסף, דרכו אפשר להתחזק בעבודה –

שהרי כאן רואים כיצד שכל האדם יכול להגיע עד לענין כזה נעלה - הרי זה פועל יותר הרגש של "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", ומכל מקום אין זה מפריע, והוא פועל את כל הענינים שתובעים ממנו, הן שנים מקרא וא' תרגום, עד לענין התפילה. והיינו, שאין זה מבלבל את כוונתו הכללית של "דע לפני מי אתה עומד", אע"פ שלכאורה הרי הוא רואה את מעלת וגדולת האדם וכו', הנה אין זה מבלבל אותו כלל. אך באמת אין זה רק מה שהוא מנצל זאת כנסיון שהוא לא יתפעל מכך –

אלא אדרבה, מזה גופא צריכים להפיק ענינים בעבודת השם, ועל ידי זה יתוסף אצלו חיזוק באמונה, היות שכעת יכולה להיות התבוננות ב"מה רבו" ו"מה גדלו מעשיך" – בהיותם "גדולים".

אע"פ שלכאורה, כיצד אפשר לומר באמונה ענין של חיזוק? אלא שהאמונה שישנה אצל כל יהודי יכולה להיות ב"מקיף" בלבד, ולכן צריך להביא זאת גם בפנימיות, עד שזה יחדור במחשבה דיבור ומעשה שלו.

ובמילא, בשעה שהוא רואה ש"מה רבו" ו"מה גדלו מעשיך ה'", שאפילו גדלות כזו של נברא, הרי זה מהקב"ה, במילא מובן שהקב"ה הוא גדול הרבה יותר וכו', וכמה שדבר זה גדול, הרי "מה רבו" ו"מה גדלו" – יותר ויותר הוא מבין את גדולת ה'.

ולפי זה, הנה עד עכשיו הונח ששכל האדם הוא דבר נחות, ומכך הבינו שהקב"ה הוא גדול. אבל עכשיו, שרואים כיצד שכל האדם יכול לפעול אפילו כזה ענין, הרי במילא מובן שהקב"ה גדול יותר וכו', מכיון שקודם לכן היתה ההתבוננות ב"מה רבו" ו"מה גדלו" על ידי "שאו מרום עיניכם", באופן שמביטים ורואים את השמש וירח וכוכבים,

משא"כ עכשיו, הנה ה"שאו מרום עיניכם" הוא נעלה הרבה יותר, ובמילא ה"וראו מי ברא אלה" גם כן גדול יותר, שיש לו הכרה בקב"ה, מאחר וכמה שלא תהי' גדלותו של הנברא, הרי הוא מבין עוד יותר איך זה אצל הבורא.

וכמבואר ברמב"ם (פ"ב מהל' יסודי התורה ה"ב), "והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו? בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים וכו'", וכמבואר בדא"ח, ובפרט בספר החקירה להצ"צ, שכמה שיותר מבינים בגודל ענין הבריאה, עד אלפי אלפים וריבוא רבבן וכו', רואים יותר את האין-ערוך והבלי גבול של הקדוש ברוך הוא.

ואע"פ שאין שום חילוק בבלי גבול, האם הוא לגבי טיפה אחת או שהוא בלי גבול לגבי אלף וכו', מכל מקום רואים, שבהרגש האדם ישנו חילוק (והוא מתפעל יותר) מהבלי גבול שלגבי אלף אלפים, וזה "תופס" אותו באופן אחר לגמרי.

ובמילא כעת נתוסף ענין כזה שעד עכשיו לא היה, ואדרבה, היו ראיות מוחצות ע"פ שכל המדע, שאי אפשר לעשות זאת בכלל, היות שאי אפשר ללכת בכזו מהירות, שהרי "יישברו" ו"יישרפו" וכו', וכעת הגיעו לזה.

ורואים מכך שני ענינים: א. שכל האדם כשלעצמו הוא "כלום", שהרי יכול להיות דמה שהוא סובר עכשיו, הנה לאחר מכן יראה הוא בעצמו אחרת, מכיון ששכל צריך לגדול, ולאחר כל זה ששכל צומח, עד שמתוסף לזה ענין – הנה צריכים לדעת ש: ב. הקב"ה הוא באין ערוך לגבי זה.

וכנ"ל, שאע"פ שבשכל העיוני אין שום חילוק האם הקב"ה הוא בלי גבול לגבי ענין קטן או לגבי ענין גדול וכו', אבל בהרגש האדם ישנו החילוק; וכפי שרואים, שאינו דומה המלך על מדינה קטנה למלך על מדינה גדולה, היות שמלך על מדינה גדולה הוא הרבה יותר גדול, ובמכל שכן הוא בנוגע למלך מלכי המלכים שהוא המלך על המלכים, שאצלו זה באופן אחר לגמרי.

ובמילא, הנה לא רק שאין צריך לעשות רעש ובלבולים וכו', היות שלא כתוב באף מקום שאי אפשר להגיע ללבנה, ואפילו לא לכוכבים. אלא אדרבה, צריך ללמוד מכך הוספה בעבודת ה'.

לא כפי שהוא אצל אותם אלו שהדבר פעל אצלם בלבול, כפי שאחד כתב לי ושאל – שזה הרי סתירה למה שאומרים בקידוש לבנה "ואיני יכול לנגוע בך", מאחר ועכשיו רואים שאין הכי נמי, אע"פ שלא נגעו בלבנה אלא היו בקירוב מקום, אבל במשך הזמן יגיעו גם לזה, ובמילא צריך לשנות את הנוסח, ואם זהו נוסח שצריכים לשנות אותו, הרי יש "שאלה" על כל הענין...

תשורה משמחת הנישואין - י"א אלול ה'תשס"ט

הנה במחילת כבוד תורתו, הוא אינו יודע כלל את הפירוש כאן, היות שכאן אין אומרים סתם "איני יכול לנגוע בך", אלא זה מגיע בהמשך למה שאומרים "כשם שאני רוקד כנגדך", ועל זה אומרים "ואיני יכול לנגוע בך", שעל ידי רקידה זו אי אפשר לגעת בלבנה.

וענין זה הרי ברור, שאפילו עכשיו עוד לא הצליחו להגיע לכך, שבשעה שיהודי מבוגר רוקד שלש פעמים בקידוש לבנה, הוא יוכל לגעת בלבנה.. ומה שאומרים, שעל ידי רקידה זו "איני יכול לנגוע בך", אין הכוונה שבכלל אי אפשר לגעת בלבנה.

ולא רק ששאלה זו מורה על "עם-הארצות", אלא זהו היפך השכל לגמרי, וכנ"ל, שאין כתוב בשום מקום שלא יוכלו להגיע לשם.

ובמילא, אין זה שום סתירה כדי "לשבור את כל הבנין", ואדרבה, דווקא על ידי זה מגיעים להכרה יותר בהקב"ה, וזה פועל חיזוק באמונה שלו, כנ"ל.

ומה שצריכים ללמוד ענינים בעבודת ה' מכל הענינים שרואים ושומעים, אין זה רק מכללות הענין, אלא גם מהפרטים שבדבר. ועד"ז גם בנדון דידן, וכפי שיתבאר לקמן.

ב. האמור לעיל (בשיחה א') גם קשור לעוד מאורע שהתרחש לפני עשרים וארבע שעות, או חצי יום לפני כן. שגם על זה מתוסף ביאור על פי המאורע הנ"ל עם הלבנה.

. . במילא, שלא יחשוב האדם, שבשעה שאדם עושה פעולה, זה נוגע רק לעצמו, אלא זה נוגע לכל העולם וכו', ועל ידי הפעולה שלו – אם זה עבירה ח"ו, הוא פועל (אמנם לא איבוד, אבל על כל פנים) היזק בכל העולם, ולא רק בעולם הזה אלא בכל העולמות הרוחניים, ובשעה שהוא עושה מצווה, הוא פועל טובה לכל העולם וכו'.

שזהו על דרך מה שהרמב"ם פוסק, ש"לכולם יראה אדם את עצמו ואת כל העולם כולו שקול", ועל ידי פעולה אחת הוא מכריע את כל העולם כולו וכו', שהפעולה האחת שלו נוגעת עד כדי להכריע את עצמו ואת כל העולם, ובמילא הרי עכשיו כל הגישה היא אחרת.

היות, שבשעה שהוא עושה עבירה ח"ו, אין זה רק מה שהוא מניח את חייו הפרטיים בסכנה, אלא גם את כל המשפחה ואת כל העיר ואת כל המדינה ואת כל העולם.

ואם אחד אינו יכול "להחזיק" את עצמו, וללא הבט על כך שהוא מזיק לעצמו ולבני ביתו, ולכל עירו ולכל העולם, עושה הוא עבירה, הנה אין זה דבר קטן, אלא הוא פושע הכי גדול שרק יכול להיות, שלאחרי ההתראה בפני עדים, ותוך כדי דיבור ברגע כמימרא, הוא אינו יכול להתאפק והוא עובד עבודה זרה, וגורם היזק לכל העיר וכל המדינה וכל העולם, זהו הרי העון והפשע הכי גדול שיכול להיות.

וכאן אין תובעים ממנו ענין של מסירות נפש, היות שנותנים לו "סטייק" כשר לארוחת צהרים, הוא מתווכח שהוא רוצה דווקא את מה שאינו כשר, הרי אין זה רק היפך הדין, אלא זה פשוט היפך האנושיות, שבשביל התאוה שלו שהוא רוצה הוא יזיק לכל העיר שלו וכו' וכו'.

וכנ"ל, שכל פעולה שלו נוגעת, וכמבואר בענין "דוד זמירות קרית להו", שהוא מתבונן, כיצד כל ענין של תורה ומצוות פועל בכל העולמות כולם, והכל תלוי בכך, כיצד יתנהג היהודי.

ובמילא, לא רק שאין שום קושיא מדוע מגיע לו מלקות (המדובר בשיחה קודמת. המו"ל), אלא אדרבה, הקושיא היא מדוע נותנים לו רק שלושים ותשע מלקות, בשעה שעל ידי העבירה שלו הוא הפושע הגדול ביותר שיכול להיות.

כל הנ"ל, הוא רק מה שנמצא בספר, אבל אינו דומה באם רואים דוגמא בפועל, שאזי מתחשבים בכך באופן אחר לגמרי. הקב"ה עזר, וראו זאת במאורע הנ"ל:

לקחו שלשה אנשים, ואמרו להם קודם לכן שהם צריכים לבטל את רצונותיהם האישיים, והם צריכים לאכול (דווקא) בזמן שיצו אותם, ודווקא מה שהם יאכלו, הן בנוגע לשינתם, מתי הם יאכלו וכו', עד אפילו איזה סוג נעלים הם ילבשו.

ואמרו להם, שבכל מעשה ופעולה שלהם, באם הם לא יעשו כפי שציוו אותם, הנה לכל לראש הם מעמידים מיליארד דולר בסכנה, דמיד כאשר הם שומעים שמדובר אודות מיליארד דולר, יש להם יראת הכבוד, אעפ"י שהמיליארד דולר אינו שלהם, ואין להם מזה מאומה, שהרי זה שייך ל"דוד סעם", אבל בשעה שהם שומעים שמדובר אודות (מיליארד) דולר, הם מתבטלים תיכף, ויש להם את מלא הכבוד לזה.

הוא מעמיד זאת בסכנה, וגם את עצמו ואת כל אלו שאיתו ביחד ולכל הבאים אחריו, והוא מעמיד בסכנה את כל התועלת בכך ששלחו אותם, היות שהרי שלחו אותם לשם לצורך חקירה ודרישה וכו', הנה בשעה שהוא לא יצליח, לא יהיה מזה שום תועלת וכו'.

רואים מכאן הרי, כיצד פעולה אחת שלו, אעפ"י שהוא אינו מבין מדוע הוא לא יכול לעשות זאת, וכיצד זה יזיק, הוא שמע זאת מאחד שהוא בגיל שבעים ולמד זאת משך זמן, ואעפ"כ, מכיון שהוא ציווה אותו על כך, הוא יודע שעל ידי פעולה אחת שלו הוא מעמיד בסכנה את עצמו וכו'.

אע"פ שהוא יכול לטעון, שהוא עצמו מיעוט, היות שישנם עוד שניים איתו, הם רוצים להיות צדיקים, ורק הוא רוצה להתנהג לא כפי הראוי. הרי אין בזה שום טענה, מכיון שפעולה שלו נוגעת לא רק לעצמו אלא גם לכל השאר שנמצאים איתו.

מזה ישנם עוד פרטים, שמהם אפשר ללמוד דרכים בעבודת השם, וכפי שיתבאר לקמן.

ג. הוראה זו אפשר גם ללמוד מפרטי המאורע הנ"ל: אחד מהקשיים שהיו בזה, הוא מה יעשו עם הפשפשים, הזבובים ("באקטיריא" כפי שקוראים לזה), עם הענינים הבלתי רצויים שנמצאים שם.

אע"פ שעד עכשיו הי' להם את זה, ואף על פי כן לא קרה להם מאומה, והם נשארו בבריאותם (דאם לא היו נשארים בבריאותם, לא היו שולחים אותם לשם).

מכל מקום, בשעה שמגיעים למקום חדש, אין יודעים כיצד יהיה שם, אין יודעים האם המקום ההוא מוכשר לזה, ובמילא יכול להיות ששם יושמד המקום, וזה יכול להרוג גם אותו, דאע"פ ש(כאן) זה לא הורג, היות שהצד הטוב גובר, אבל שם, כשהוא יגיע למצב שני, בו יהיו שינויים, הנה יכול להיות שלא יספיקו הכוחות של הצד הטוב שיש לו עד עתה בכדי להתגבר על המעמד ומצב ההוא.

הרי מכך רואים, שמכיון שישנם שינויים, צריך שתהי' עליה בצד הטוב, היות שאין שום ראי' ממה

תשורה משמחת הנישואין - י"א אלול ה'תשס"ט

שהי' עד עתה, שהיה מספיק הטוב שהיה, מאחר ויכול להיות שבשעה שיהיה שינוי, שם לא יספיק מה שיש לו.

מכך מובן בנוגע לענין ד"ילכו מחיל אל חיל", שמכיון שישנם תמיד שינויים, הוא ישתנה, משפחתו תשתנה וכל העולם ישתנה, במילא אין מספיקה הדרגה בקדושה בה הוא אחז מקודם לכן, מאחר ואין יודעים האם מספיק מה שיש עכשיו בשביל להתגבר על צד ההיפך, אלא צריכים תמיד להתעלות, כדי שיהי' תוספת כח.

עוד הוראה שאפשר ללמוד מפרט נוסף במאורע זה: בשעה שהתחילו לחשוב לעשות כזה ענין, הי' אחד מהבעיות, שבכדי שכזה דבר גדול וכבד יוכל לטוס, צריכים כח גדול יותר, שיתן את הכח לטוס. אבל בשעה שצריכים יותר כמות, נעשה זה כבד יותר, ובמילא צריכים יותר כח, ומכיון שצריכים יותר כח, צריכים הרי יותר כמות, ואיך אחד יוכל להכריע את השני?

"תפסו" סברא, שבשעה שה"כמות" של הכוח תיגמר, וכבר לא יצטרכו זאת, זה יפול ממילא למטה, וממילא זה יהיה קל יותר, וכבר אין צריכים כל כך לזה, ובמילא אין צורך בכמות גדולה כל כך וכו'.

ההוראה מכך: הקב"ה רוצה הרי מיהודי שיהי' אצלו "הגברת הצורה על החומר", ומדוע הוא עשה שיהי' לו יצר הרע, הרי בלי היצר הרע הי' קל יותר?

והביאור בזה בפשטות, שזהו בכדי שלא יהי' "נהמא דכיסופא". בכדי שזה יהיה על ידי עבודה צריך שיהי' יצר הרע ואיתו יעבדו. אבל אם מצד זה בלבד, מדוע צריכים כזה יצר הרע גדול וחזק, עד ש"כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו", הקב"ה יכל לעשות יצר הרע קטן, שגם אז לא הי' זה "נהמא דכיסופא"?

והתירוץ על זה: באם רוצים שהיצר הטוב יתעלה למעלה, זהו דווקא על ידי זה שיש כמות גדולה, והיינו יצר הרע, מנגד, ולפי ערך הכמות שישנה, כך אפשר להתעלות גבוה יותר. היינו, שככל שהיצר הרע גבוה יותר ואותו מבטלים, העלי' גבוה הרבה יותר.

אבל מתעוררת השאלה: כיצד אכן אפשר לעבוד איתו, בשעה שהוא כל כך קשה?

אומרים, שהעצה לזה היא, שבשעה שעובדים קצת עם היצר הרע, "ישליכו" חלק ממנו, מאחר ובכלל ישנם שלשה אופנים בעבודה: א. אתכפיא. ב. אתהפכא. ג. ענין הממוצע – הרגו בתענית. מצד הענין של אתכפיא כשלעצמו, העבודה עם היצר הרע היא תמידית; מאחר וזהו (ה"אתכפיא") רק לשעה, הרי יכול להיות שעכשיו אכן הוא לא נותן ליצר הרע, והוא מתאפק, אבל הוא חושב, שבשעה שיבוא זמן בו הקב"ה יתעסק ב"רקיע השביעי", אזי הוא "יחטוף" ויותר ליצר הרע.

אבל בשעה שאוחזים בדרגת "אין לו יצר הרע כי הרגו בתענית", אזי משליכים חלק מהיצר הרע, ובמילא כבר קל יותר להמשיך הלאה.

שזוהי ההוראה, שלמרות שצריכים את היצר הרע כדי שיתעלו למעלה, ותהי' עלי', אבל צריך להיות שלאחרי שעובדים קצת עם היצר הרע, הוא ישליך את זה (העבודה) בהענין שבו הוא עבד, ולאחר מכן הוא יפעל בחלק אחר שבו, בענין אחר וכו', שאזי יש לו את העלי' והוא מגיע לכך בקלות יותר.

צריך להיות אמנם "עזוב תעזוב עמו", אבל הכוונה היא רק עם הגוף. את היצר הרע, צריכים להשליך וכו'. . עד שמגיעים ל"אוריתא וקוב"ה כולא חד", שאלקות אצלו בגילוי, שזה יהיה בביאת משיח צדקנו.

ד. ישנו עוד הוראה מהפרט הנ"ל: לכתחילה, בשעה שהתחילו לחשוב אודות הטיסה באויר, היו שני אופנים:

א. שיהיה ענין שקל יותר מהאויר, ואזי זה יתעלה מעל האויר, בדוגמת מה שהרמב"ם אומר בנוגע למים, שעץ שהוא קל יותר מהמים הוא צף על גבי המים, ועד"ז בנוגע לאויר.

ב. הי' עוד אופן, שזה יהיה בדוגמת העוף, שעל ידי זה שהוא דוחף את האויר, הוא דוחף אותו באופן שהוא יוכל לטוס בהאויר למעלה, וכידוע כיצד הי' במטוסים האחרונים.

כל זה הוא בשעה שמדובר אודות מקום בו ישנו אויר, הנה על ידי דחיפת האויר מצד אחד למטה, הוא מתעלה בצד השני. אבל במקום שאין כלל אויר, או על כל פנים אויר חלש, הוא אינו יכול לטוס אז באופן הנ"ל.

אזי עשו "מיני' ובי'", והיינו, שהענין גופא ידחוף מעצמו כח לכיון מטה, ועל ידי זה הוא יתעלה למעלה.

ההוראה מזה היא: כאמור לעיל, צריכה להיות העלי' מהיצר הטוב על ידי היצר הרע, על ידי מנגד, הדוחף אותו למטה, שזהו בדוגמת העלי' שנעשה על ידי דחיפת האויר.

ובדוגמת ענין של אור חוזר, שבזה ישנו מעלה, שישנו גוח חזק יותר מאשר אור ישר, מאחר ועל ידי זה שישנו מנגד, והוא "שובר" אותו, אזי הוא בתוקף יותר, וכהמשך המובא בחסידות, שבאויר התחתון חום השמש חזק יותר מאשר באויר העליון, היות שכאן ישנה המעלה של "אור חוזר".

אך נשאלת השאלה: בשעה שאין מנגד, כיצד יכולה להיות העלי'? שהרי לעתיד לבוא, כאשר יהי' "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", כתוב בחסידות שאזי יהיה "ילכו מחיל אל חיל" בקדושה גופא, עליות בקדושה גופא, ועד"ז גם בזמן הזה ישנם לפעמים שיש עליות בקדושה גופא, ולכאורה כיצד יכול להיות אכן העלי'?

רואים זאת מהענין הנ"ל, שיכולה להיות עלי' מיני' ובי', שבעבודה היינו, ב' הכוחות ההפכיים בעבודה, כמו חסד וגבורה, ועל ידי העבודה בב' קוים אלו, שזהו ענין התפארת, נעשית העלי' בקדושה גופא.

שזהו גם הענין של מ"ה וב"ן דעתיק, וע"י ב' ענינים הסותרים זה לזה, נעשית העלי'.

ועל ידי זה מגיעים לתכלית העלי', עד ש"אוריתא וקוב"ה כולא חד", עד לעתיד לבוא, כאשר יהיו העליות בקדושה גופא כנ"ל, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

משיחת ש"פ דברים ה'תשכ"ט - תרגום חפשי

. . וכל זה בא בתור הקדמה לכך, שאחד מהסיבות שגרמו להתוועדות היום, זהו מה שאנשים יצאו בשבועות האחרונים, כפי ש"רועש", מכך שנוסעים אל הלבנה, הנה חוץ מהשלילה שבזה, שבעקבות כך אין עוסקים בתורה, וחושבים אודות ההפלאה בנסיעה אל הלבנה (היות שאי אפשר לחשוב ב' מחשבות ביחד, ועאכו"כ ב' דיבורים).

הנה חוץ מהשלילה שבזה, שזהו גם מצד עצם הענין, היות שהענין של יהודי הוא הרי תורה ומצוות – הנה הלימוד זכות בזה הוא, שעל ידי זה אפשר ללמוד את הטוב שבזה, שבזה ישנם הוראות בעבודה.

וכפי שכבר דובר פעם, שאפשר ללמוד מכך את הענין של "כל ישראל ערבים זה בזה", שבשעה שאחד פועל שלא כדבעי, הרי זה נוגע לכולם, וגם רואים בזה שאפי' דבר קטן נוגע לכל הענין, היות שאפי' שווה פרוטה אחת נוגע לאלפי אלפים (של פרטים), הנה אותו הדבר הוא גם ברוחניות, שדקדוק קל של דברי סופרים או מנהג ישראל, הוא שווה לדבר גדול.

בזה ישנה גם הוראה לגבי כמות ואיכות, שבזה רואים גם את הענין, שלמרות שהאדם הוא קטן בכמות, מכל מקום יש בזה את ריבוי האיכות, שעל ידי זה יכול הוא לעשות דבר שלא לפי ערך משקלו (ובפרט לפי ערך השכל שבו), ושדבר זה יגיע למרחק שלא לפי ערך, לריחוק של מאות אלפי מייל, ובזה יש את המרץ והכוח של לפי ערכו, הרי זה מצד הגברת הצורה על החומר.

אותו הדבר הוא גם בתפילה, שעיקר התפילה הוא הרי תפילת שמונה עשרה, שהיא ג' פעמים בכל יום, ובשבת ישנה תוספת של עוד תפילה – תפילת מוסף.

כיצד מגיעים לשמונה עשרה? זהו על ידי קריאת שמע, שאומרים "שמע ישראל . . אחד", שזהו "אמליכתי לז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם", ועל ידי ההתבוננות ברוממות הא-ל ושפלות עצמו; דמכיון שהוא הגיע לכל עינינו אלו, יכול להיות אצלו ענין של "כחי ועוצם ידי וכו'", דווקא בזה צריכה להיות ההתבוננות.

ואדרבה, רואים שדווקא על ידי "שאו מרום עיניכם", לראות מהבריאה את רוממות הא-ל, הנה הגם שאפשר לראות זאת גם כאן למטה, צריך להיות רק ה"שאו מרום עיניכם", מכל מקום, כשטסים לכיון מעלה רואים שם עוד יותר את ה"אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננתה", ודווקא אז מרגישים את הענין של "מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו".

וכמו שדובר בהתוועדויות הקודמות גם לגבי הענין של "ושמת אותו על נס", שהגם שזהו נחש פשוט, אבל בשעה שהסתכלו כלפי מעלה היו משעבדים לבם לאביהם שבשמים, ודווקא זה מביא את ענין הביטול.

משיחת ש"פ עקב ה'תשכ"ט - תרגום חפשי

א. מה ש"רעשו" אודות המעשה בהנסיעה ללבנה, ושהגיעו ללבנה וחזרו ממנה –

הנה ההוראה מזה הוא דבר פשוט, שאפי' גוי אמר זאת [וכפי הפתגם הידוע של הבעל שם טוב, שכל דבר שרואים ושומעים, אפי' מגויים, יש בו הוראה בעבודת ה'].

שבאמת ענין זה הוא גם בנגלה, כפי שהגמ' אומרת בסוף קידושין "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני", ואח"כ ישנה הגמרא במסכת שבת, שם כתוב ש"לא ברא הקב"ה בעולמו דבר אחד לבטלה", הנה הקשר בין שני הגמרות הוא, שמאחר ו"לא ברא הקב"ה דבר אחד לבטלה", הרי בכל ענין ישנו ה"אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני".

והנה, הגוי עצמו אמר, שכל הענינים הם מצד גדלות ה', וזהו "ירח וכוכבים אשר כוננתה".

דלכאורה, מאחר והאדם הגיע לכאלו דברים גדולים, יכולה להיות אצלו סברא שזהו מצד "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה",

אומרים על זה (תהלים ח, ו) מיד לאחר מכן "ותחסרהו מעט מאלקים", שמהיכן הגיעו לו כאלו כוחות, הרי זה מצד "ותחסרהו מעט מאלקים". אין זה כי אם "ותחסרהו מעט", ואדרבה: "כבוד והדר תעטרהו וגו' כל שתה תחת רגליו", שהקב"ה מסר לאדם את הממשלה על כל הנבראים. ש"כל שתה תחת רגליו" קאי גם על הנבראים כאן למטה, ו"צנה ואלפים וגו'" קאי אפילו על הירח והכוכבים וגו'.

לכאורה, מזה גופא יכולה להיות אצלו גאווה, מכך שהקב"ה מסר לו את זה; הנה המסקנה היא שצריכה להיות ההתבוננות בשפלות האדם, שמצד האדם הרי "מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו"; אלא זה ש"וכבוד והדר תעטרהו" הוא בכדי שהוא יראה את ה"מה אדיר שמך בכל הארץ", שהוא נתן לו את הכוחות שהוא יראה בעולם את גדולת ה', והוא יראה שהירח וכוכבים הם "אשר כוננתה", ומאחר שהכל מצידו, הרי אין זה גורם לו ישות, ואדרבה, על ידי זה הוא רואה את גדלות הבורא.

וביחד עם זה, ישנו גם מה שה"בלבול" הביא לכך ששינו את נוסח התפילה, שזהו לא סתם שינוי בסידור אלא זהו ממס' סופרים [שהסידור עצמו הוא גם כן בר סמכא, ועאכו"כ שזהו ממס' סופרים].

ששם, במסכת סופרים (וכמובא בטור ממס' סופרים) כתוב "כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול לנגוע בך, כך לא יוכלו אויבי להזיקני", ששם ה"ז בשינוי הנוסח כפי שהוא אצלנו כיום, ושם כתוב גם ש"ירקוד ג' רקידות".

שזהו דבר הפשוט, שאפי' כששואלים אצל "בן חמש למקרא", הוא יאמר שהפשט בכך הוא, שבשעה שהוא רוקד, אזי "אינו יכול לנגוע בך", וכך גם "לא יוכלו כל אויבי לנגוע בי לרעה".

תשורה משמחת הנישואין - י"א אלול ה'תשס"ט

ומי שינה זאת? אותו א' שנמצא במקום וזמן שזקוקים שם יותר לתפילה, הנה שם הוא שינה זאת. שענין הריקוד הוא לא דווקא ענין של קבלה ונסתר, אלא זהו ענין על פי נגלה, כפי המובא בדרשות הר"ן ובכמה ספרים, שזהו ע"ד כפי שאצל הנביאים היתה נבואתם צריכה להתלבש בדבר גשמי, כדי שיהי' לזה אחיזה (שיהי' "עד מהרה ירוץ דברו"), וכך גם מה שמבקשים "לא יוכלו אויבי לנגוע בי לרעה", פועל זאת מיד בדבר גשמי, בענין הריקוד.

דהגם שהשינוי הוא לא בעצם הענין, מ"מ, אפילו מנין התיבות בתפילה הוא ג"כ ענין, וכפי שהוא אומר בטור בשם אחי אביו – ר' יחיאל, שדורשי רשומות ספרו את מנין התיבות של התפילה, דאע"פ ששם מדובר אודות תפילת שמונה עשרה, הרי זה כך גם בשאר התפילות, וכאן רואים שדווקא דורשי הרשומות יש להם שייכות לכך, ולא זה שאפי' את פירוש הפשוט אינו יודע. ואדרבה, רואים שכמה שיותר הוא אינו יודע את הפשט, הוא יותר "קופץ בראש", וכדאיאתא בגמ' שכפי ערך הידיעה שלו, כמה שפחות תהי' ידיעתו, הוא יותר יקפוץ בראש.

אין צריכים לחפש להוסיף תפילות חדשות, ולא לשנות את התפילות שישנם כבר, ואפשר לסמוך על זקני ישראל שתקנו את התפילות.

לאחמ"כ ישנו גם הענין שהלבוש מביא, מדוע הוא רוקד דווקא? שיושיט את אצבעותיו ויאמר "כשם שאני מושיט באצבע וכו'?", והלבוש מסביר, שהריקוד הוא ענין של שמחה, וכפי שרואים במוחש שישנם כמה דרגות בשמחה, שבשמחה רגילה זה מגיע רק בדיבור, לאחר מכן ישנה שמחה גדולה יותר, שבאה לידי ביטוי גם בידים, ויש שמחה גדולה יותר ש"תופסת" את כל הנפש, עד לרגלים, ואפי' בכזה מקום, ששם השכל מאיר באופן חלש.

שכעת צריכים הרי זאת ביותר, ובפרט ב"ארץ אשר . . . עיני ה"א בה מרשית שנה ועד אחרית שנה" – ארץ ישראל – שתהי' השמחה באופן כזה שאפי' חרב של שלום לא תעבור בארצכם" – היות שזה יכלבל את השמחה, ויהי' שלום וכו' . . . עד לביאת משיח צדקנו.

משיחת ש"פ ראה ה'תשכ"ט - תרגום חפשי

א. נמצאים כבר בשבת מברכים אלול, הולכים הרי לחודש אלול, העבודה של "אני לדודי ודודי לי", מה נוגע לך האם הגיעו ללבנה, והאם נוסעים הלאה לכוכב הבא? מה צריך הנך לדעת אודות כך, באם גוי אחד רוצה לעשות זאת והגוי האחר אינו רוצה בכך, הנך צריך להתעסק בעבודה של חודש אלול!

טוען הוא, שהוא אינו מרגיש שום חילוק, הוא הרי קם בבוקר, והוא מסדר את העניבה בדיוק כמו בבוקר, היות שהוא אינו יכול ללכת ללא העניבה, הרי זה היפך ממנהג המדינה... ולאחר מכן הוא קורא את העיתון. מדוע קורא הנך את העיתון? אומר הוא שיש לו פחד שבאם לא ידע כל הכתוב בעיתון, יאמרו עליו שהוא בטלן, אבל מה איכפת לך שתהי' בטלן? אדרבה, עשרה בטלנים עושים – כפסק דין משנה מפורשת – מכפר, עיר גדולה! בשעה שאין שום בטלנים אין זה כי אם כפר, אבל בשעה שישנם בטלנים, עד עשרה בטלנים, רק לאחר מכן נעשה זה לעיר. ואם כן, מה איכפת לך שהנך בטלן?

טוען הוא – לא! הוא צריך לדעת מה קורה עם הלבנה ועם כוכב מאדים, האם הגיעו לשם. מה המעלה הגדולה שהגיעו עד ללבנה, והשקיעו על זה מיליארדי דולרים; שלחו אותך מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, שזהו מהלך גדול הרבה יותר, היות שעד ללבנה אין זה כי אם מרחק גדול, ומרחק מייל גדול, אבל אין זה כי אם באותה האיכות של טיסה על הארץ, אבל אותך הרי שלחו מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, ולא רק בכמות, אלא העיקר הוא – באין ערוך – באיכות!

צריך אתה לחשוב אודות ירדית נשמתך לגופך. נפשך האלקית חצובה מתחת כסא הכבוד – בגוף בשר ודם – שזה נעלה הרבה יותר מאשר "איגרא רמה", עד לעולם הזה שהוא הנחות עוד יותר מאשר "בירא עמיקתא", והניחו כל כך הרבה כוחות בירידת הנשמה, בכדי שהיא (הנשמה) תפעל את שליחותה, שזהו רק בחיק הבורא,

אלא הקב"ה עושה זאת לנפש האלקית החצובה מתחת כסא הכבוד, בגוף בשר ודם, ש"ימים יוצרו ולו אחד בהם", ומדוע אינך ממלא את שליחותך? הוא טוען שהוא עסוק ("ביזוי"). מה הנך עסוק? לא, הוא עסוק!!

הרי הזמן של חודש אלול, זמן שצריכים לעשות תשובה, אומר הוא שהוא אינו מרגיש שום חילוק בין אלול לאייר ולשבט. בשלמא שבת ויום טוב, הוא מרגיש חילוק לגבי שאר ימות השבוע, מאחר והוא יהודי דתי, ובמילא הוא אינו עושה "עובדין דחול", והוא לובש את בגדי השבת, ואומר "לכו נרננה" ושאר התפילות הקשורות עם שבת, אבל בימי החול, אין רואה הוא שום חילוק ביניהם.

הוא אינו יודע שום חילוק בין אלול לשאר ימות השנה, הוא קם בבוקר, והולך למסחרו, לתפקידו ("ג'ופ"), בדיוק כמו בכל בוקר, ואין אצלו שום חילוק בין אלול לכל השנה. הוא אינו מרגיש אסילו חילוק בין שבת מברכים אלול ואחרי שבת מברכים אלול.

תשורה משמחת הנישואין - י"א אלול ה'תשס"ט

מצווים אותו לומר "לדוד ה' אורי", אומר הוא זאת בשנים וחצי דקות, כמה שזה לוקח, אבל הוא אינו מרגיש כיצד צריכה להיות עבודת התשובה, ובפרט שאף אחד לא הראה לו דוגמא בזה.

מהעבודה של אלול ועבודת התשובה הוא יודע כבר מזמן, וכך הי' קודם שהגיע מעבר לים; בשעה שהוא הי' ילד בן שתים עשרה, אזי הוא ידע, שבשעה שמגיע חודש אלול צריכים לעשות תשובה. אבל כעת הוא עסוק, היות והוא כבר בן שלושים, הרי צריך שיהי' ניכר אצלו שהתווסף משהו, שכעת הוא יודע את כל מה שקורה בעולם...

אתה רוצה לחיות עם הזמן, כפי שאדמו"ר הזקן אמר – עם פרשת השבוע, הבט ותראה בפרשת "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה". אומר הוא – כן! זהו דבר ישן, הוא למד זאת כמה שנים קודם, כעת הוא צריך לדעת אודות ענינים חדשים שהגיעו עד הלבנה, שלפני חמישים שנה אפילו לא חלמו על זה!

אבל באמת, כבר רש"י (דברים ו, ו) כבר הבהיר זאת, עם מה שהוא אומר, שצריכים להיות "כחדשים", ולא כדיוטגמא ישנה. זה צריך להיות כדבר חדש. אבל הוא טוען, שזה דבר ישן; זה אכן דיוטגמא, מצוות המלך, אבל זהו דבר ישן שניתן כבר לפני שלשת אלפים וחמש מאות שנים "אלקיכם ישן הוא" (שבזה ישנם שני פירושים: א. מלשון יושן. ב. לשון ישן – זהו דבר ישן).

- דיברתי עם רב, ואמרתי לו שמכיון שהוא ראה שבועלם שלו נעשית התעוררות, מדוע הוא לא דיבר איתם אודות טהרת המשפחה. והוא אומר לי, שהוא דיבר כבר על זה לפני עשרים שנה. שאלתי אותו: נו, ומה בכך? מאז כבר התווספו אנשים חדשים ועוד חתונות – נו!. וזה נשאר ב"נו"!...

לימוד התורה צריך להיות כסדר של דבר חדש, ולא לעשות זאת באופן של "מצות אנשים מלומדה", כמו שמוצאים שחז"ל והנביאים הפליגו נגד קיום המצוות באופן של מצות אנשים מלומדה. לא צריך להיות באופן של הרגל, אלא קיום המצוות צריך להיות בחיות, כמו דבר חדש.

כשקוראים עכשיו אודות "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה", אומר הוא "כן!", הוא כבר יודע אודות כך, הוא כבר למד זאת לפני שנים. אבל מה למדת? "ש"ראה" הכוונה "לראות" – מה בכך שלמדת זאת, הרי הכוונה היא שזה לא יישאר רק בפירוש של הפסוק, אלא זה יבוא בפועל. אתה רואה זאת?!

שבשביל זה ירדה נשמתך במהלך גדול יותר מאשר עד ללבנה, מאוצר הנשמות עד עולם הזה, והשקיעו על זה מליארדי דולרים על יגיעה זו, ועל דרך כפי שבהנסיעה ללבנה כיוונו את הזמן והמקום שהכל יהיה לטובה, הנה על דרך זה להבדיל אלפי הבדלות אין קץ, כיוונו את ירידת נשמתך בזמן ומקום, שהיא תרד דווקא בזמן זה (ולא בזמן אחר), כדי שתוכל לפעול את שליחותך כראוי ובקלות.

במקום זאת, חושב הוא אודות הלבנה, ומה יהיה עם כוכב מאדים, והוא חושב בזה באמצע קריאת התורה. אתה מוכרח לדעת את כל הפרטים?! תלמד תורה, תקיים את המצוות, תביא בפועל את משיח, ובמילא יתבטלו כל שאלותיך – אם באמת אתה מוכרח לדעת.

הוא שוכח על ה"אמת לאמיתו", ש"ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה", שהאמת היא שיהודי הוא מציאות אחרת לגמרי, כל מציאותו, באיכות ובכמות היא אחרת לגמרי. ולא כטעות העולם שיהודי שונה מגוי רק במה שהוא לומד תורה ומקיים מצוות; אלא יהודי הוא מציאות אחרת לגמרי, וכל ענינו הוא להביא זאת מן הכח אל הפועל. .

משיחת ש"פ ויגש ה'תשל"ד - תרגום חפשי

א. ע"פ האמור לעיל, שבשעה שמגיעים לשבת מברכים החודש, שזה קשור עם הלבנה, ישנה הוראה כללית שאפשר ללמוד מהלבנה, כפי שדובר קודם, ועל דרך זה ישנו גם הענין של "לחיות עם הזמן", היינו, עם המאורעות שמגיעים בעולם, ולהסיק מכך הוראות בעבודה.

ובנוגע לזמן זה, הנה לאחרונה הי' כל הרעש בנוגע לשייכות של בני האדם ללבנה, ומכיון שהענין הגיע עם "שטורעם", הרי מובן שגם ההוראות בעבודה שאפשר ללמוד מכך, צריך להיות ב"שטורעם".

מענין זה, של הנסיעה אל הלבנה, ישנם כמה פרטים שאפשר ללמוד מהם הוראות בעבודה, אבל כאן נתעכב רק על אחד מהפרטים, והוא, מה שהשקיעו 500 מיליון דולר על הנסיעה – שזהו סכום כסף גדול. עם כסף זה יכלו לעשות כמה וכמה ענינים ולכמה וכמה דורות, ובמקום זאת, הניחו זאת בשביל הנסיעה שהיא אינה כי אם לימים ספורים.

ומכך יכולים ללמוד הוראה בהנוגע ל"אל תהי יושב ושוקל במצוותי" של תורה" (דברים רבה פ"ו, ב), אלא צריך להיות "קלה שבקלות וחמורה שבחמורות שוין" (תדא"ר פכ"ו).

שלכאורה, במאמר רז"ל זה אין מובן: הוא מתחיל ב"אל תהי יושב ושוקל", וכיצד הוא אומר מיד לאחר מכן שישנם מצוות קלות וחמורות, שזהו ענין של "שיקול"?

אלא הפירוש ב"אל תהי יושב ושוקל" הוא, שהגם שישנם אכן מצוות קלות וחמורות, אעפ"כ אומרים, שהוא צריך לעשות את המצוות הקלות והחמורות באופן של "אל תהי יושב ושוקל", והיינו, שבשעה שהוא מגיע למצווה חמורה, הוא צריך לקיים אותה באותה קלות כפי שהוא מקיים את המצוות הקלות. ועל דרך זה בשעה שהוא מקיים את ה(מצוות)קלות, הוא צריך לקיים אותם באותה החיות והמסירת נפש ושימת הלב, כפי שהוא במצוה חמורה.

אבל כאן נשאלת שאלה, מדוע אכן אומרים שאת הקלות צריכים לקיים כמו החמורות, הרי הם שני ענינים שונים – קלות וחמורות?

הביאור בזה יובן מהענין המדובר לעיל אודות הנסיעה אל הלבנה, מאחר ושם היו גם את שני הדרגות – קלות וחמורות; "חמורות" הם הינם החלקים שצריכים להשקיע עליהם הרבה זמן וממון, וגם מצד זה שהם "חמורות", צריכים לכך את החכמים הגדולים, שיכולים לעשות את הענינים העדינים, ובזה גופר צריכים הרבה כסף, מאחר ששוכרים כאלו חכמים שהם מומחים בענין, עד לכאלו חכמים שהינם בקיאים בכל הענינים, עד גם להענינים שנמצאו רק בשנים האחרונות, ומצד זה שמדובר בענינים עדינים, צריכים להשקיע על זה ריבוי זמן, להתלמד וכיו"ב.

לאחר מכן ישנם ה"קלות", הענינים הפשוטים לגמרי, שאין צריכים לכך שום "מומחה", והם כאלו

תשורה משמחת הנישואין - י"א אלול ה'תשס"ט

ענינים שכבר יודעים אודותם שנים רבות, ולכן אין צריכים לכך חכמים גדולים, ואין צריכים להוציא על כך ריבוי כסף וזמן.

אבל בנוגע לנסיעה ללבנה, צריכים את שני הסוגים, וכשם שכל הענינים של החמורות הם מוכרחים, וללא זה לא יכלו לנסוע, על דרך זה צריכים גם את הענינים הפשוטים לגמרי, בכדי לנסוע לשם.

וכפי שראו לאחרונה, שהיו צריכים לנסוע ללבנה, ולאחר מכן היו צריכים לשהות שם משם זמן, מכיון שהי' חסר ענין פשוט ביותר, מה שהי' חסר בורג שלא הי' מחובר. שלכאורה זהו דבר קל ביותר, ואין צריכים לכך שום "חכם", ואעפ"כ, בשעה שמגיעים לנסיעה, אין שום נפקא מינה, האם זהו מהמצוות הקלות או מהחמורות, ובשעה שחסר הענין, זה פעל במכוון של כל הנסיעה, מאחר ובכדי להגיע לשם הי' נוגע כל פרט.

ובנוגע לבורג עצמו, הרי הבורג עצמו לא הי' חסר, הוא הי' בתקפו, אלא החסרון הי' בכך שלא מילאו את התפקיד שלו, היות שהתפקיד של הבורג הוא הרי בכדי לחבר שני דברים נפרדים, ולא עשו זאת, ובעקבות הדבר הקטן הזה היו צריכים לדחות את כל הענין.

שכאן רואים, שהגם שמדובר אודות פרט קטן לגמרי, אעפ"כ, בשעה שהי' חסר הענין הפרט הקטן, זה פעל בכל הענין, שלא יכלו לנסוע, שזה מראה על כך שגם אחרי (קיום המצוות) החמורות, צריכים להגיע אל הקלות.

ועל דרך זה אפשר ללמוד מכך הוראה בעבודה: צריך להיות "אל תהי יושב ושוקל", וללא הבט על כך שישנה מציאות של "קלות" ושל "חמורות"; ישנם מצוות שכתובות בתורה, וישנם מנהגים שאינם כתובים, הנה אומרים לו שבאותה חיות שהוא מקיים מצווה מן התורה, הוא צריך גם לקיים מנהג ישראל, הגם שזהו רק מנהג ולא מצווה כלל.

שלכן, באם הוא רוצה לעשות על כך ברכה, אומרים לו שהדבר אסור (תוס' ברכות יד, א ד"ה ימים ובהנסמן שם), וזה יהיה "ברכה לבטלה", ועד למקום מצווה, אפילו מצווה קלה, הרי המנהג נדחה. ואעפ"כ אומרים לו, שהגם כשהתורה שלעצמה אומרת שזה "קלה", אעפ"כ, בשעה שהוא עושה את מנהג ישראל ש"תורה היא", אומרים לו שהוא צריך לקיים זאת באותה החיות כפי שהוא מקיים את המצווה.

וע"ד המשך מחכם גדול וכו', צריך לראות שהבורג לא יחסר. הוא עצמו אינו צריך לעשות זאת, וע"ד כפי שאומרים בהנוגע ללימוד התורה, שבאם זה שיש לו שייכות ללימוד בעיון, הוא מתמסר ללימוד למיגרס, הרי הוא עובר על ביטול תורה, הגם שלגבי עשיית הברכה אין נוגע כי אם אמירת דברי התורה (שו"ע אדה"ז סי' מז ססי"ב), אבל לגביו, מכיון שהוא שייך ללימוד תורה בעיון, הנה בשעה שהוא מתעסק עם לימוד למיגרס הוא עובר על ביטול תורה. ומכל מקום, הוא צריך לראות שגם המצוות הקלות ייעשו כפי שצריך להיות.

וגם זה רואים מהנסיעה ללבנה: הגם שצריכים בוודאי גם את הענינים הפשוטים, מכל מקום צריך להיות אלו שעושים את הענינים הנעלים, ואם אותו א' שצריך לפעול את ה"חמורות" יתמסר בעשיית "ברגים", הרי הוא בפירוש אינו עושה את מה שתובעים ממנו.

כפי שישנו המשך, שאותו א' שיכול לנקוב מרגליות, אסור לו ללכת ולהתעסק במלאכת אפיית הפת,

ועאכו"כ עם חרישה וזריעה, שעל זה אין צריכים כלל שכל, אלו ענינים הקשורים עם עשי' בלבד, עם הידים.

עד"ז הוא בכל הענינים, שאותו א' שצריך להתעסק עם הענינים החשובים, אסור לו להתעסק עם הענינים הפשוטים, ומכל מקום, הנה לגבי הכוונה שניהם שווים, מאחר ובכדי שהכוונה תתבצע, צריכים להגיע הן ל"קלות" והן ל"חמורות".

ואם הדברים כך בגשמיות – ששם הכמות היא העיקר, ואומרים שלגבי מילוי הכוונה כולם שוים, עאכו"כ כפי שזהו ברוחניות הענינים – ששם האיכות היא העיקר, הנה ודאי שלגבי מילוי הכוונה שוים כולם כאחד.

וזהו מה שמובא המשל בכתר שם טוב בתחילתו, בצוואת הבעל שם טוב, שהוא תובע שהעבודה תהי' עבודה תמה, שיעשו זאת בשלימות, שאזי אין שום חילוק בין קלות וחמורות, מאחר ולגבי שלימות הענינים אין שום נפקא מינה, מאחר וצריכים את שניהם.

ועל ידי זה שהוא יפעל את כל הענינים של תורה ומצוות בשלימות, הוא ימלא את הכוונה של "ושכנתי בתוכם" כאן למטה, ועל ידי זה יזכה שמלמעלה יתנו לו את הענינים, וכלום לא יחסר לו בכני חיי ומזוני, והכל באופן של "רויחי".

אגרת קודש - י'ריג

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשל"א
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ רב פעלים כו'

מו"ה שלמה זלמן שי'

שלום וברכה !

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לכ' ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בכבוד ובברכה.

ת"ח על שימת לבבו לשלוח לי מהנכתב ונדפס על ידו. ובטח גם להבא ינהג במנהג טוב זה ות"ח למפרע.

בתמהון גדול קראתי השקו"ט במכ"ע וכו' איך "לתרץ" הנחיתה על הירח באופן שלא לערער האמונה והתורה וההתבוננות בשפלות האדם וכו' –

וכמובן מתחיל מ"הסתירה המפורשת" דמקרא מלא דיבר הכתוב: השמים שמים לה' והארץ נתן לבנ"א –

והרי כמה פי' ב"שמים" מתחיל מפי' ב"עוף השמים" ועד – האלקים בשמים ואתה על הארץ (קהלת ה, א). ולהעיר מתפלת שלמה שבאו שניהם יחד: בהעצר שמים ולא יהי' מטר גו' השמים מכון שבתך גו'.

[בכלל – מלכתחילה אין מקום לקושיא ויגיד עליו רעו: הרים הגבוהים ליעלים סלעים מחסה לשפנים. וכמה כתובים כיו"ב].

"הקושיא" מברכת קידוש הלבנה "וא"י לנגוע בך" –

ושוברה בצדה וקודם לה "הרי אני רוקד כנגדך וא"י (ע"י רקידה זו) לנגוע בך כך לא יוכלו כו".

המובא בחז"ל כדבר בלתי אפשרי "ע"מ שתעלה לרקיע" – הנה אפילו את"ל דנחיתה על הירח ה"ה, כיון שנאמר ויתן אותם אלקים ברקיע השמים (ועצ"ע בזה) – עדיפא הו"ל להקשות מכו"כ כתובים. (ולדוגמא איוב לח-לט. והרי באו בנבכי ים, יאורי מצרים – ה"ז פלג לשטף תעלה ע"י מעשה בנ"א וכו' וכו').

בנוגע לשפלות האדם וכיו"ב –

מתמי' ביותר אשר אף אחד מהמתרצים (שראיתי דבריהם בדפוס, או בכתב ובדבור) לא עמד ע"ז אשר בתור חידוש מדעי וכהוספה ב"הבנה מדעית של הבריאה" אין להשוות הנחיתה על הירח (שלא חוללה כל מהפכה מדעית כלל ואפילו לא חידוש מפתיע) לחדירה בתוך האטום שהביאה לערעור ושליטת כמה מיסודי המדע – ויש לה השלכות בנוגע לענין בחירה חפשית, נס וטבע וכו'. ועד"ז כו"כ "חידושים" שלפני זה.

ועוד ועיקר אשר גם בזה עדיפי הול"ל דאפילו בנוגע לתורה עצמה ודיני' אמר ה' "נצחוני בני" ולא עוד אלא דקא חייך בעת אמירתו (ב"מ נט, ב).

ועל כל כגון דא אמר מורה הנבוכים בספרו יד החזקה ריש הל' ע"ז: בימי אנוש טעו בנה"א טעות גדול ונבערה עצת חכמי אותו הדור כו' האלוקים ברא כוכבים אלו כו' וחלק להם כבוד כו' וכיון שארכו הימים נשתכח השם הנכבד והנורא כו'. ועיי"ש רפ"ב: ולא אחד מכל הנבראים מהן ואע"פ שהעובד יודע שה' הוא האלקים כו'. ומסיימים בטוב.

י'ריג - נדפסה בלקו"ש חט"ו ע' 974, והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

מו"ה שלמה זלמן שרגאי. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת י"ט, ובהנסמן בהערות שם.

הכתוב תהלים קטו, טז.

ב"עוף השמים" בראשית א, ל.

מתפלת שלמה מלכים-א ח, לה; לט.

הרים... לשפנים תהלים קד, יח.

"הקושיא" ראה גם שיחות קודש תשכ"ט ח"א ע' 452.

המובא בחז"ל ראה גיטין פד, א. ב"מ צד, א. רמב"ם הל' אישות פ"ו ה"ז. שו"ע אה"ע הל' גיטין סקמ"ג סי"ב.

שנאמר בראשית א, יז.

- הוספות -

נחיתה רכה

השבוע, לפני עשרים שנה, עצר העולם את נשימתו ועקב בהתרגשות רוויית מתח אחר פסיעותיו הראשונות של בן אנוש על אדמת הירח. יהודים 'קטני-אמנה' ומעוטי ידע הילכו נבוכים מלאים קושיות כרימון – הרבי שליט"א הסיר בזמנו את כל הקושיות, וכדרכו בקודש הפיק מכל המאורע הוראות בעבודת ה'...

- מתוך שבועון "כפר חב"ד" מס' 471 -

המפורסמת, כי יהודי צריך ללמוד משהו בעבודתו את קונו מכל דבר שהוא רואה או שומע.

מטרה נוספת שלשמה התייחס הרבי שליט"א לנושא, היתה כדי "להרגיע" הרבה יהודים שומרי תורה, שהעלייה על הירח עשתה אותם נבוכים ומלאים "קושיות" שונות ומשונות. כ"ק אדמו"ר שליט"א קם אפוא והוכיח, כי מי שאמונתו בה' ובדברי התורה היא אמונה שלמה ומי שתורת החסידות, הדרכותיה והוראותיה מהוות נר לרגליו – מחוסן מפני מבוכה מיותרת, שאליה עלול להיקלע מי שלא זכה לכך.

אחת השאלות שהטרידה רבים היתה בעקבות נוסח "קידוש לבנה": "...כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול לנגוע בך, כך לא יוכלו כל אויבי לנגוע בי לרעה".

יהודים תמימים שאלו: הנה! כתוב בסידור שאי אפשר לגעת בירח! איך ייתכן שפתאום עלו ונחתו שם? האם בנוסח התפילה המקודש מדורי דורות יש משהו לא נכון, חלילה?

ובגלל ה"קושיה" הזו היו מי שהציעו לשנות את נוסח התפילה...

אבל הרבי שליט"א מיהר להרגיע: "מרוב

לפני עשרים שנה, בקיץ תשכ"ט, עצר העולם את נשימתו בתחושה שהתרחש משהו אדיר. משהו שתהיה לו השפעה עצומה על כל העולם: כפות רגליו של האדם דרכו על הירח.

העיתונות הכללית ציינה את ה"יובל" הזה, בימים אלו, בסידרה של מאמרים ומחקרים, שדנו, אם ההתרגשות, בשעתו, היתה מוצדקת או מוגזמת; האם ההשקעה הגדולה היתה כדאית או מיותרת וכדו'; נושאים שמעצם טבעם אינם בתחומו של עיתוננו. אולם, מעניין לגלות כי בשעתו זכה הנושא להתייחסות נרחבת של כ"ק אדמו"ר שליט"א. ויובהר מיד: לא שהוא, שליט"א, ייחס לכך חשיבות גדולה כל כך מבחינה מדעית, עד כדי כך שראוי לעסוק בתופעה. להיפך, הרבי שליט"א השמיע ביקורת על שגם יהודים שומרי מצוות, ואפילו תלמידי ישיבות, נגררו והתעניינו בנושא בלהט במקום לעסוק בתורה. (וגם מבחינה מדעית היו דברים שהמעיסו בערכו של הארוע לעומת הישגים אחרים).

עיקרי הדברים של הרבי שליט"א, בכתב ובעל פה, נועדו להורות על הלקחים וההוראות שיש להפיק מכך בעבודת ה', לאחר שבדיעבד הכל שמעו וידעו על כך. זאת, בעקבות תורת הבעש"ט

הגדולים) ברקיע השמים".]

אך, מעבר לזה, מה יענו אותם למדנים על "קושיה" דומה:

באיוב (לח, טז), בדברי ה' שבהם מתוארת שפלות האדם, נאמר: "הבאת בנבכי ים ובחקר תהום התהלכת". כלומר, האם נכנסת אל מעמקי הים ועמדת על מה שקורה בתהום?! ובהמשך (פסוק כה) – בתוכן דומה: "מי פילג לשטף תעלה", במשמעות: וכי האדם יצר תעלה בשטף המים?!

ובכל זאת, לאחר כל צלילה בים או התקדמות במחקר התהום וכדו', איש לא קם ושאל איך זה 'מסתדר' עם הכתוב...

ומדחיית ה"קושיות" – על מה שיש ללמוד מהנחיתה על הירח – בעבודת ה' של כל יחיד:

אדם קטן מבחינה כמותית – מוגבל מאוד במידותיו, בכוחותיו הפיסיים, ביכולת ובמהירות שלו להתקדם ממקום למקום בכוחות עצמו – יצר מכשיר בעל מידות, שמסוגל לגמול מאות אלפי קילומטרים בדקות מספר.

הרי זוהי הוכחה מאין כמוה, שהרוחניות והאיכות מסוגלות להתגבר על הכמות ועל הגשמיות. וההוראה בעבודת ה' ברורה...

דבר נוסף שבולט מאוד בחללית, היא החשיבות של כל פרט קטן. מדובר בכלי גדול, גדול מאוד, רב ממדים – אבל הכל תלוי בפרטים זעירים. בורג אחד קטן לא במקום, והכל עשוי לרדת לטמיון. משקיעים בפרוייקט שכזה הון עתק, אבל אם יוותרו על חלקיק זעיר, ששוויו, אולי, רק פרוטה אחת – חבל על כל ההשקעה הגדולה.

- ומכאן, ערכו הגדול של דבר "קטן", כמו "דקדוק קל" של דברי סופרים או מנהג ישראל.

ועוד למדנו מכאן, עד כמה פעולת כל יחיד משפיעה על הכלל. לכל טכנאי, לכל מהנדס, תפקיד משלו, אבל תהיה זו טעות גדולה לחשוב שהתפקיד הזה הוא פרטי שלו. שכן, ברור שרישול

בלבול הדעת" – אמר הרבי – "לא שמים לב לפשוטם של דברים. 'כשם שאני רוקד כנגדך' נאמר, ופשוטו כמשמעו – כשאני ניצב כאן, על הארץ, הריני רוקד כנגדך, ואיני יכול לנגוע בך". חד וחלק.

ואם מישהו לא עמד על הארץ ורקד כנגד הלבנה, אלא המריא בחללית ונחת על הירח – בשל כך אין לשנות אפילו מלה אחת בתפילה.

לאחרים הפריע ה"סתירה" מהכתוב "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם". האם בטלו המחיצות ונפרצו הגבולות – שאלו – האם דבריו של נעים זמירות ישראל היו נכונים רק אז, ועתה הם לא מדוייקים, חלילה?

וגם כאן: השאלה באה רק משום שמרוב התפעלות אין שמים לב למשמעות הפשוטה של הדברים ומפרשים, בטעות מוחלטת, כי כל מה שלא בדיוק עומד על הקרקע נקרא "שמים". שוכחים שגם העופות הפורחים מעל ראשינו נקראו "עוף השמים". כל מתחיל בלימוד התנ"ך יודע שהמושג "שמים" לא מתפרש תמיד כשטח מסויים ומוגדר, אך כאשר החללית המריאה (קצת) יותר רחוק ממעוף הציפור, מתרגשים, מתבלבלים ומתעוררות "קושיות חזקות", שבמבט ראשון אין להן מענה...

למדנים גדולים יותר, אלו שמלבד פסוק בתהילים יודעים דף בגמרא, התהלכו כשבלבם "קושיה" מפולפלת יותר:

בגמרא (גיטין פד, א) מובאת אפשרות ה"עלייה לרקיע" כדוגמא לדבר בלתי אפשרי, כמו ירידה אל התהום או אפשרות שאדם יבלע מקל באורך ד' אמות.

ובכך, שאלו ה'למדנים' – האם בעקבות הנחיתה על הירח יש לשנות ההלכה?!

והרבי שליט"א 'הרגיע' גם את אלו והסביר:

ראשית, עדיין יש מקום לברר אם, מבחינת המציאות, הירח ו"רקיע" זהו אותו מקום בדיוק [אם כי נאמר בתורה "ויתן אותם (את המאורות

תשורה משמחת הנישואין - י"א אלול ה'תשס"ט

את שפלות המין האנושי: "מה אנוש כי תזכרנו
ובן אדם כי תפקדנו"...

דווקא כאשר מתבוננים בגרמי השמים
ושמים לב ל"כי אראה שמיק מעשה אצבעותיך,
ירח וכוכבים אשר כוננתה" – ניתן לחזק את
ההרגשה כי האנוש הוא, לאמיתו של דבר, יצור
פעוט וחסר ערך ביחס לבורא.

אגב, הפסוק הזה ("כי אראה . . ירח וכוכבים
אשר כוננתה") נאמר על הירח מפי אחד
האסטרונומים, וגם זה מהווה לקח חשוב.

שלא כדעות המוטעות, שהקב"ה עזב, כביכול,
את הארץ ולאחר הבריאה שוב איננו משגיח עליה
או לחילופין, כאילו הקב"ה איננו שומע תפילה,
חלילה, בגלל היותו נעלה ומרומם מלהקשיב
לתפילת בני אדם – קם בן אנוש ומכריז לפני
העולם ומלואו כי יש בעל בית לבירה זו ויש
להתפלל אליו...

ויהי רצון שבמהרה בימינו נזכה (בנוסח
"קידוש לבנה") "למלאות פגימת הלבנה. ולא
יהיה בה שום מיעוט, ויהיה אור הלבנה כאור
החמה, כאור שבעת ימי בראשית"...

בתפקיד אחד פרטי, גורם נזק בל ישוער לנושא
הכללי.

וזו דוגמה מוחשית לאחריות משותפת,
בבחינת "כל ישראל ערבים זה בזה". כל יחיד
הוא חלק מ"קומה אחת שלמה".

ועוד לקח מאלף:

כשמגיעים ל"הישג" כה נכבד, עשוי להתעורר
מיד הרגש הפסול של "כוחי ועוצם ידי עשה לי
את החיל הזה". האדם מתמלא ברגשות גאווה
פסולים ונדמה לו שהוא כמעט כל יכול, הנה הוא
כבר הגיע אל הירח ומי יודע מה הלאה...

זו השעה להקדיש התבוננות בכיוון ההפוך
– לזכור שכל מגע עם השמים, השמש, הירח
והכוכבים, צריך להיות בהתאם לכתוב "שאו
מרום עיניכם וראו מי ברא אלה".

והדבר מפורש, בעצם, בתהילים (פרק ח):
האדם קיבל מאת ה' כוחות נפלאים, עד כדי כך
ש"ותחסרו מעט מאלקים וכבוד והדר תעטרהו".
הוא קיבל שליטה במעשה בראשית, "תמשילהו
במעשי ידיך, כל שתה תחת רגליו"....

אבל עם זאת עליו לזכור, כי כל הכתובים
הללו באו לאחר מלות הקדמה, שהגדירו דווקא

אדם על הירח

מאמינים רבים התבלבלו ואף היו שראו בכך קריאת תיגר על האמונה בבורא * הרבי לא ראה בכך כל סתירה לאמונה ולתורה, ואדרבה אף מצא במאורע תמיכה וחיזוק לאמונה והוראות חדשות בעבודת האדם * האם בעצם הטיסה לירח יש משום סתירה לנוסח שאנו אומרים בקידוש לבנה? * מה עם "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם"? * כיצד לומדים מהטיסה לירח זהירות במצוות והימנעות מביטול תורה *

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר - נדפס ב"התקשרות" קצא - ב

על טיסות לחלל. להלן הקטע המתייחס לנושא הטיסה לחלל:

שאלתי: ואל הירח, הוא המאור הקטן יוכלו להגיע?

הרבי: יכולים להגיע אל הירח.

שאלתי: ומה ימצאו בירח כאשר יגיעו אליו?

הרבי: את מה שימצאו שם נראה כאשר נגיע. אם אגיד מה שימצאו שם, לא ירצו להגיע אל הירח...

שאלתי: וכיצד התורה מסתכלת על ניסיונות בני אנוש אלו?

הרבי (בהנחה מקצועית): הגילויים המדעיים בשטח האטום וחלקיקי האטום והחוקים השוררים בהם, נוגעים יותר להשקפת עולם יהודית מאשר כיבוש החלל. כיבוש החלל הוא צעד נוסף להתקדמות המדע והטכניקה.

אולם הגילויים בחוקי האטום מערערים את יסודות המדע לפיהם פעלו עד כה. עד כה אמרו: המדע - יציב הוא; התורה - אינה אלא אמונה. אולם עתה רואים, כי כל יסודות המדע עד כה, כל הנחות המדע בפזיקה ובטכניקה, אין אמיתותן קיימת. קרה והדברים נתגלו דווקא בתורת האטום. נופלות אפוא כל הקושיות של

באיגרת אישית מראש-חודש אלול תשל"ו ששיגר הרבי לפרופסור זאב (ועלוול) גרין (תורגמה מאנגלית ופורסמה ב'היכל מנחם', כרך ג', עמ' קד) כותב הרבי:

טכנולוגיית החלל וטיסות החלל, לרבות לווייני "ויקינג" האחרונים שהגיעו למאדים, עשו רושם עצום על חוגים נרחבים של יהודים, שגם הם 'מופצצים' תדיר בידי אמצעי התקשורת עם האפקט החזותי של הצילום וכו'. כתוצאה מזה, אם אפשר יהיה להשתמש בכל זה בכיוון הנכון, על-ידי מציאת ההיבטים שיש להם שייכות לתורה ולמצוות והצבעה עליהם, הרי ההשפעה הפסיכולוגית על שמירת המצוות בחיי היומיום עשויה להיות עצומה. דבר זה עולה בקנה אחד עם הפסוק "חנוך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה".

רואה את הנולד

אחד הראשונים ששמע את התייחסותו של הרבי לנושא, זאת כשבע שנים קודם הנחיתה בפועל על הירח, היה העיתונאי שלמה נקדימון. הדבר אירע בשנת תשכ"ב וזכה לפרסום ברשימה מעל דפי העיתון 'חרות' (משם ב'הרבי - שלושים שנות נשיאות' עמ' 39). את רשימתו הכתיר בכותרת: 'עם איזה אדמו"ר אחר יכולת לדבר

מה עליו לעשות ברגע שמגיע הזמן דקידוש לבנה במקום שממנו הגיע, בכדור הארץ, האם עליו לקדש אז את הלבנה כמו שמקדשים בכדור הארץ? ולאידך - לכאורה פשוט שאין מקום לקדש את הלבנה כשנמצאים על גבי הלבנה!!

התוועדות בלתי-צפויה

גם במישור הפילוסופי-אמונתי הייתה ההגעה לירח בעיני הרבי גורם מסייע ומחזק. לפחות בארבע הזדמנויות (בשנת תשכ"ט) התייחס הרבי בפומבי לנושא זה. בהתוועדויות שבת-קודש פרשת ויגש, דברים, ואתחנן וראה הקדיש דברים לעניין (ראה ספר 'מה רבו מעשיך', פרק שמיני, תעופה וחלל - סיכום הדברים. רשימת הרב משה מרינובסקי - 'נחיתה רכה', 'כפר חב"ד' גליון 293 עמ' 10-11. ובהרחבה - "החלל במשנתו של הרבי מליובאוויטש" מאת הרב יצחק-יהודה רוזן).

ההתוועדות הראשונה בשבת קודש פרשת ויגש הייתה בהפתעה גמורה. הרבי עצמו סיפר ('שיחות קודש' תשכ"ט כרך א, עמ' 252) שמלכתחילה הודיע שבשבת זו לא תתקיים התוועדות, ול'פגישה' השנתית (של קבוצת סטודנטים שבאה לשבות בצל הרבי) שהתקיימה באותה שבת הקדיש דברים בשבת הקודמת. אלא שמצד "מאורע חדש שהתרחש בשבוע זה נוצר שינוי ולכן מתקיימת התוועדות" (בהמשך ההתוועדות הביא הרבי דוגמאות מהפרשה ומהנביא, ששינוי לטובה אינו נוגד לאמת).

"המאורע", המשיך הרבי, "התרחש ביום שישי, יום בו מחוייבים באמירת שניים מקרא ואחד תרגום ('תרגום' מטרתו להעניק גם הבנה והשגה שלכן אפשר להשתמש גם בפירוש רש"י המוסיף להבנה), והוא גרם לאנשים להתבלבל (עד שהפריע להם להעביר את הפרשה)..."

להלן פרסום ראשון (כאן ב'תרגום חופשי') משיחה שעובדה באנגלית, והרבי הגיחה והוסיף לה מילים בכתב יד-קודשו (מילים אלה באות

המדע על הדת, מכיוון שכל המדע צריך בחינה מחודשת מהתחלה.

נראה שכל הישג נוסף בנעשה בין חלקי האטום יוסיף ערעור ודרישת בחינה מחדש בהישגי המדע הקיימים (תחזיתו של הרבי ש.ג.).

שאלתי: ואין התורה מונעת או אוסרת חקר החלל?

הרבי: לתורה אין התנגדות להמשיך לחקור.

ב'יחידות' של הפרופסור גרין (מראיון שהעניק ל'שיחת השבוע' לגיליון 100, פרשת תולדות תשמ"ט) שמע אף הוא דברים מהרבי בזכות המשך חקר החלל: חפש עוד, ואם לא תמצא - המשך בחיפושים. מחובתו של האדם לגלות עד כמה שאפשר את גודל מעשי הבורא.

הלכות חדשות בתורה

הרבי, לא זו בלבד שלא ראה סתירה בין חידושי המדע לתורה, אלא אף מצא בהם תמיכה ותרומה לתורה. הנה דוגמה (מליל ו' דחג הסוכות תשנ"ב, התוועדויות תשנ"ב כרך א, עמ' 101 - 102):

רואים במוחש שכתוצאה מהחידושים שנתחדשו בענייני העולם בדורות האחרונים ניתוספו עניינים חדשים (הלכות חדשות) בתורה (על-ידי 'תלמיד ותיק' שבדורות אלו) שלא הייתה שקלא-וטריא אודותם בדורות שלפני זה כל זמן שלא נתחדשה מציאות זו בעולם.

ואף שכלפי שמיא גליא, הרי התורה לא בשמים היא, ולכן, לא נתגלו עניינים אלו בתורה אלא לאחרי שנתחדשה המציאות בארץ.

ולדוגמה: בנוגע להחידוש בדורנו זה, שאדם יכול לטוס בחללית ולנחות על הירח, שאז מתעוררות שאלות חדשות בהלכה, ולדוגמה, איך ינהג אדם שנמצא על הירח בנוגע ל'קידוש לבנה'?!...!

ובהמשך אותה השיחה (שיחות-קודש תשנ"ב כרך א, עמ' 158):

כאן כשהן מודגשות):

גורם נוסף להתוועדות של היום הוא האירוע של השבוע הזה, דבר בלתי צפוי, ההגעה לירח, הן לצידו המואר והן לצידו האפל, ואף צילומו ושידור התמונות לכדור הארץ. לאחר מכן ירדו האסטרונוטים, ברגע ובנקודה שתוכננו מראש.

מבואר, לפי תורת הבעש"ט, שכל מה שאדם רואה או שומע, יש ללמוד מזה בנוגע לעבודת ה', ועיקרון זה שייך אפילו בנוגע לאירוע המפתיע הבלתי רגיל כלל כמו מסעם של האסטרונוטים.

ובהקדמה שמובן ופשוט, שאין זו בשום אופן קריאת תיגר כלשהי על האמונה, הגם שיש הרואים בכך דוגמה דרמטית ליכולתו של האדם, דבר העשוי לחזק את הגישה היהירה של 'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה'. למעשה, אין הדבר צריך לערער את האמונה, או לטשטש את ההכרה של 'לפני מי אתה עומד'. גדולת האדם אינה עומדת בסתירה לאמונה.

ואולם האירוע הוא יותר מאשר עניין תמים בכל הנוגע להטלת ספק באמונה. ואדרבה, עליו להתחזק ולהפיק מכך באשר לתרומתו לעבודת ה'. עליו לחזק את אמונתו בכוחו ובחכמתו האינסופיים של הקב"ה, ב'מה גדלו מעשיך' ו'מה רבו מעשיך'.

מימד חדש לאמונה

את האמונה יש לטפח ולחזק. לפעמים האמונה עשויה להיות חיצונית, שטחית. אמונה אמיתית צריכה לחדור בתוך האדם, להשפיע בצורה יסודית על כל מחשבה, דיבור ומעשה שלו. כאשר אדם מתפעם מגדולת מעשי ה' ומבין שהאדם הוא 'נזר' הבריא, אזי אמונתו מקבלת עוצמה פנימית יותר. יש לנו עכשיו הכרה רעננה בגדולת ה', בורא האדם. בהתבוננות בעבודת ה', 'מה רבו מעשיך ה'' ו'מה גדלו', על-ידי 'שאו

מרום עיניכם' (ישעיה) במידה יתירה, ואז מגיעים להמשך הפסוק: 'וראו מי ברא אלה'. האדם ניחן ביכולת להתבונן באלוקות; וככל שהיציר [סדאה] גדול יותר, כן גדולה יותר יכולת ההתבוננות שלו.

הכרה בעובדת ההגעה לירח מעמיקה את הכרתנו בקב"ה ובגדולתו.

המעשה הרב הזה נחשב בלתי-אפשרי מסיבות רבות: אי-היכולת להגיע למהירות הנדרשת, אי-היכולת לפתח את החומרים שיוכלו לעמוד בלחצים, בטמפרטורות ובתנאים נוספים הנוצרים במהירויות כה גבוהות, וכו'. אבל אנו רואים שאין זה בלתי-אפשרי.

מכאן נוכל ללמוד שני דברים: האחד, שאי-אפשר לסמוך לחלוטין על השכל האנושי; שכן מה שנחשב בלתי-אפשרי היום יכול בהחלט להיות אפשרי מחר.

והשני, שהאדם חייב להתקדם כל הזמן. עם זאת, ככל שההישגים השכליים מרהיבים, אנו חייבים לזכור שהוא ית' גדול מהאדם. מכאן, שאין בכל ההתרחשויות הללו משום ערעור על אמונתנו. אין בתורתנו שום דבר המנוגד לאפשרות להגיע לירח, ואפילו לכוכבים. לפיכך, במקום לערער את האמונה צריך הדבר להכניס מימד חדש בעבודת ה'. תרומה זו איננה רק במונחים כלליים אלא גם בפרטים, כפי שנראה מיד.

השפעת הפרט על הכלל

לפני כיממה התרחש דבר מה, אשר יובן טוב יותר לאור צילומי הירח. מישהו שאל על ההלכה האומרת, שאם אדם אכל פיסה קטנה של אוכל לא כשר, עליו ללקות ל"ט מלקות. שאלתו הייתה, כיצד יכולה התורה להתערב בענייניו הפרטיים של אדם, ואם הוא אוכל משהו בלתי כשר - להטיל עליו עונש של ל"ט מלקות? נראה שמקובל יותר להתערב בענייני הכלל. אם מעשיו

להטות את כף האנושות לכאן או לכאן. דבר זה פותח לפנינו הסתכלות חדשה. החטא אינו מסכן את החוטא בלבד או את משפחתו, אלא הוא מזיק לקהילתו, לארצו, ולמעשה לעולם כולו.

לפיכך, אותה פיסה קטנטנה של מזון שאכל איננה דבר פעוט וחסר ערך: זה מעשה שפל! האיש הזה הוזהר, לפי כל התנאים הדרושים, ובכל זאת הוא מספק את יצרו מיד, ואינו מוכן לחדול אפילו שנייה או שתיים. הוא מזיק לזולת: לשכניו, לבני-ארצו, לאנושות כולה - ולא אכפת לו. זה מעשה פשע. מה עוד שאין מצפים ממנו שיסבול או יקריב משהו בעבור שמירת ההלכה, משום שיקבל אומצה כשרה לארוחת הצהריים; אך הוא מקשה עורפו ומתעקש לאכול רק טריפה.

אין לנו כאן עניין בעבירה על חוקי התורה בלבד, אלא בשאלה של הגינות אנושית, בהתעקשותו של אותו אדם להשביע את תיאבוננו בלי כל התחשבות בהשלכות שיהיו לכך על הזולת.

כדילקרב כלזה להבנתנו, נפנה לאסטרונומים. הנה נאמר לשלושה אנשים שיהיה עליהם לוותר על כל ההעדפות האישיות והמשאלות שעשויות להיות להם, ולעשות הכול בדיוק כפי שמורים להם. נאמר להם מה לאכול ומתי. הוקצבו להם זמנים לשינה. נאמר להם אילו נעליים לנעול. כל אחד ואחד מהם הבין, שכל פעולה, ולו הקטנה ביותר, עלולה להוריד לטימיון מיליארדי דולרים – סכום מרשים, ואין זה משנה למי הוא שייך - ואף יותר מכך: לסכן את ביטחוננו שלו ואת ביטחונם של הבאים בעקבותיו.

חלק מהשליחות הזו הוא מחקר; ואם הוא לא יצליח לעמוד בתבנית המתוכננת, הרי לבאים בעקבותיו תחסר כמות מסוימת של מידע דחוף. האסטרונוט עשוי שלא להבין במלואו את המשמעות של כל פרט - צריך ללמוד במשך חיים שלמים כדי להבין זאת - אך איך זה משנה. ועוד: הגם שכל טייס חלל הוא מיעוט, אחד משלושה, הרי שכל מעשה הכי קטן שלו אינו מאבד מאומה

של אדם מסויים משפיעים על אדם אחר, נכון להתערב בדבר; אך איך מעיזים הם להתערב בדברים שאינם מעניינו של אף אחד, דהיינו, בהרגלי האכילה הפרטיים שלו?

האין בכך משום צמצום החירות והדמוקרטיה?

למלקות יש כמה תנאים מוקדמים. ראשית, יש להתרות - דהיינו, להזהיר את האדם שלא יעשה את המעשה - והתראה זו צריכה להיעשות בפני שני עדים כשרים, ולא בארבע עיניים. פירוש הדבר, שמזהירים אותו בפני עדים, שאם יעשה מעשה זה - ילקה; הוא מבין שבית-הדין מסוגל להטיל עליו את עונש המלקות, ובכל זאת מתעקש לאכול.

אך בכך לא סגי. עליו לעשות את המעשה מיד לאחר ההתראה, בתוך שניות אחדות ממש - פרק הזמן הדרוש לאמירת שלוש מילים. אם עובר אפילו רגע נוסף לפני שהוא אוכל - אינו לוקה, כיוון שהוא יכול לטעון 'שכחתי'.

ואולם האדם הזה אינו מחכה אפילו אותן שניות ספורות; אף-על-פי שהוא ער לכך שהוא עלול ללקות, אין הוא יכול לעצור את תיאבוננו השוקק, וחייב לאכול מיד. זהו גרגרן אמיתי. מכאן שעמידה בכל התנאים הללו לפני שנותנים את המלקות היא בהכרח אירוע נדיר, המתרחש אולי פעם בכמה עשרות שנים.

ואולם, אף-על-פי שהמלקות כמעט לעולם אינן ניתנות הלכה למעשה, עדיין אפשר לטעון: מדוע צריכה בכלל להיות התערבות כשלהי בענייני הפרט?

משנה אחת תעזור לנו להבין זאת: "לפיכך נברא האדם יחידי . . . לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר: 'בשבילי נברא העולם'" (סנהדרין לז, א). מעשי האדם משפיעים על הבריאה כולה. אל לו לאיש לחשוב שמה שהוא עושה משפיע רק עליו עצמו, משום שכל הבריאה מושפעת. חטא מביא נזק ופגם לעולם, ומעשה טוב מביא טובה לכל הבריאה כולה. חז"ל מלמדים, שמעשה אחד יכול

ולשפר את עצמנו בכל יום ו'ללכת מחיל אל חיל' עד שמשמידים את כל עקבות החיידקים ה'רוחניים', היכולים להיות מקור לחולי רוחני.

להתרומם לגובה רוחני

אחד המרכיבים בטכניקה של פיתוח ספינות החלל היה ההתגברות על בעיות מסויימות בלוגיסטיקה של טיסות חלל. הוברר כי יהיה צורך בכמות גדולה מאוד של חומר (דלק) על מנת לספק את כמויות האנרגיה הגדולות הדרושות להזנקת החללית אל החלל. ובמילא צריך גם מיכל גדול יותר וכו', אבל ככל שתגדל כמות תא החלל צריך יותר אנרגייה להגביה וכו'. ועוד, מכיוון שהטילים שורפים את הדלק התעוררה הבעיה, מה לעשות עם החומרים המשומשים כדי שלא יהיו מעמסה על השלב הבא של הטיסה. אילו לא נמצא פתרון הרי כמות החומר שצריכה הייתה ספינת [החלל] הייתה גדולה יותר ממה שיכלה אותה האנרגיה לשאת. לבסוף נמצא הפתרון: להשליך את החומרים המשומשים, ובכך להקל את מעמסת המשקל לממדים שאפשר להשתלט עליהם.

הוא הדין במאבק הרוחני-הפנימי של היהודי בין כוחות הרע והטוב. כדי שהיהודי יוכל 'להתרומם' במסעו הרוחני עליו להשתמש באנרגיה ובכוח החבויים ברע שבו, בגופו וחומריותו - שכן יש בכל דבר צדדים, שבהם אפשר וצריך להשתמש לטובה. סדר החינוך מלמטה למעלה: מבטיחים לקטן (בשנים, או בהבנה וידיעה) שכר באם יתמיד בלימוד חכ' וכו' בצעצועים וכי"ב ומפחידים אותו בעונש בדברים שבערך הבנתו והנאתו אז - וערך החכמה מצ"ע אינו שייך לזה כלל. ומזמן לזמן מתעלה בזה, וכו' וכו'. והנאתו מתעלית לדברים רוחניים יותר עד שבא לתכלית ד"לשמה". בסגנון אחר: [את] התאוות, ההנאות החומריות וההתנשאות האנוכית אפשר להעלות, ולהפוך אותם לרצון ללמוד תורה ולקיים מצוות, לרצון לעזור לזולת. אך ברגע שמשתמשים בכוחה של הנפש הבהמית

מכוח ההשפעה הפוטנציאלי שלו עליו עצמו ועל אחרים.

היפטרות מ"חיידקים"

הבה נתרגם זאת למצוות: מעשה מסויים של אדם פרטי אחד אינו רק עניינו-שלו ושל משפחתו הקרובה, אלא גם של שכניו ושל כל המין האנושי כולו.

ועוד בקשר למאמרו של הבעש"ט, שאפשר להשתמש בכל מה שקורה כדי לעזור ליהודי להבין איך לעבוד את ה': יש היבט נוסף במסע הזה אל הירח אשר יכול ללמדנו. המדענים, שתכננו את ספינת החלל, נכנסו לפרטי פרטים כדי להבטיח כי ספינת החלל וכל מה שבתוכה, כולל האסטרונוטים, יהיו נקיים מחיידקים ככל האפשר. אף-על-פי שהאסטרונוטים הללו היו בריאים מלכתחילה, ועד כה חיו חיים בריאים עם כל החיידקים ה'נורמלים' שסביבם, למרות זאת ההרגשה היתה, שהואיל והתנאים בחלל שונים בתכלית מאשר על גבי האדמה, כולל התנאים בתוך תא החלל בעת המעוף, ורק קצתם ידועים ולא כולם, וכו' וכו' - צריכה להיות זהירות יתרה ובתכלית האפשרי ואין להתחשב שתעלה בטרחה, עבודה והוצאות גדולות וכו' וכו' יש לנקוט אמצעי זהירות יתרים כדי שאפילו החיידקים הרגילים, אשר בתנאים הרגילים אינם מהווים איום או סיכון כלשהו, [מספרם] יצומצם למינימום בתנאים החדשים הללו.

בדומה לכך היהודי, בחייו הרוחניים ביום-יום, חייב להבין שכל יום מביא עמו סביבה חדשה, נסיבות חדשות והזדמנויות חדשות, שמעולם עוד לא היו לו כמותם. לפיכך אל לו להסתפק בכך שהגיע לרמה מסויימת של התפטרות מ'חיידקים מזיקים': ייתכן שעד כה היה יהודי 'בריא', וכי כיום הוא ב'מצב' רוחני טוב, ואולם המחר מביא את הבלתי ידוע, ועלינו להיות מוכנים בכל דרך אפשרית. הדרך להבטיח זאת היא - לעולם לא להסתפק ב'סטטוס קוו' הקיים, אלא להוסיף

שתעלה לרקיע" - הנה אפילו אם תימצי לומר דנחיתה על הירח הוא הדין, כיוון שנאמר ויתן אותם אלוקים ברקיע השמים (ועדיין צריך עיון בזה) - עדיפא הווי ליה להקשות מכמה וכמה כתובים (ולדוגמא איוב לח-לט. והרי באו בנבכי ים, יאורי מצרים - הרי זה פלג לשטף תעלה על-ידי מעשה בני אדם וכו' וכו').

בנוגע לשפלות האדם וכיוצא בזה -

מתמיה ביותר אשר אף אחד מהמתרצים (שראיתי דבריהם בדפוס, או בכתב ובדיבור) לא עמד על זה אשר בתור חידוש מדעי וכהוספה ב'הבנה מדעית של הבריאה' אין להשוות הנחיתה על הירח (שלא חוללה כל מהפכה מדעית כלל ואפילו לא חידוש מפתיע) לחדירה בתוך האטום שהביאה לערעור ושליטת כמה מיסודי המדע - ויש לה השלכות בנוגע לעניין בחירה חפשית, נס וטבע וכו'.

ועל דרך זה כמה וכמה 'חידושים' שלפני זה.

ועוד ועיקר אשר גם בזה עדיפי הווי ליה למימר דאפילו בנוגע לתורה עצמה ודיניה אמר ה' "נצחוני בני" ולא עוד אלא דקא חיין בעת אמירתו (בבא-מציעא נט,ב). ועל כל כגון דא אמר מורה הנבוכים בספרו יד-החזקה ריש הלכות עבודה-זרה: בימי אנוש טעו בני האדם טעות גדולה ונבערה עצת חכמי אותו הדור כו' האלוקים ברא כוכבים אלו כו' וחלק להם כבוד כו' וכיוון שארכו הימים נשתכח השם הנכבד והנורא וכו'. ועיין שם ריש פרק ב': ולא אחד מכל הנבראים מהן ואף-על-פי שהעובד יודע שה' הוא האלוקים כו'. ומסיימים בטוב.

"אל תהי יושב ושוקל"

בהתוועדות שבת-קודש פרשת שמות תשל"ג, בשיחה השנייה (שיחות-קודש תשל"ג, כרך א, עמ' 240 ואילך) אמר הרבי כי מהנסיעה לירח אפשר להפיק כמה לקחים: אחד הנושאים המרכזיים בטיסה לירח הוא העלות הגבוהה. בסכום כסף

לטובה, יש להשליך את כל אותם צדדים "בלתי שימושיים" של האדם: מניעים אנוכיים וכו' - כדי שהיהודי בכללותו יוכל 'להתרומם' בעבודת בוראו.

פירוש לקידוש לבנה...

מעניין לציין כי בעיתון 'שערים' מט"ו באב תשכ"ט התפרסמה על-ידי בית-כנסת חב"ד בת"א, מודעה, לפי שיחת הרבי, ובה הוסבר שהפירוש ל"כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול לנגוע בכך" הוא - ברקידה זו, אבל ודאי שאפשר להגיע לירח ולכוכבים ואין לשנות הנוסח.

"תימהון גדול"

במכתב מימי הסליחות תשל"א (ליקוטי-שיחות כרך טו, עמ' 479) מעלה הרבי תמיהה על הדיונים וה'קושיות' השונות: בתמהון גדול קראתי השקלא וטריא במכתבי-עת וכו' איך "לתרץ הנחיתה על הירח באופן שלא לערער האמונה והתורה וההתבוננות בשפלות האדם וכו'".

וכמובן מתחיל מה'סתירה המפורשת' דמקרא מלא דיבר הכתוב: השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם.

והרי כמה פירושים ב'שמים' מתחיל פירוש ב'עוף השמים' ועד - "האלוקים בשמים ואתה על הארץ" (קהלת ה, א). ולהעיר מתפילת שלמה שבאו שניהם יחד: בהעצר שמים ולא יהיה מטר גו' השמים מכון שבתך וגו'.

[בכלל - מלכתחילה אין מקום לקושיה ויגיד עליו רעו: הרים הגבוהים ליעלים סלעים מחסה לשפנים. וכמה כתובים וכיוצא בזה].

'הקושיה' מברכת קידוש הלבנה "ואיני יכול לנגוע בכך" - ושוברה בצידה וקודם לה "הרי אני רוקד כנגדך ואיני יכול (על-ידי רקידה זו) לנגוע בכך לא יוכלו כו'".

המובא בחז"ל כדבר בלתי אפשרי "על מנת

את הטיסה למשך זמן, מפני שבורג אחד לא היה מחובר. לכאורה, זה דבר קל ביותר ולא זקוקים לחכם גדול כדי לתקנו, ובכל-זאת, כשמגיע הדבר לטיסה אין זה משנה מה חסר - 'קלות' או 'חמורות'. כדי להגיע לירח זקוקים לכל פרט ופרט.

ובנוגע לבורג עצמו, הבורג לא חסר, הוא היה שם, אלא שלא מילא את תפקידו שהוא - לחבר בין שני דברים נפרדים, ובגלל זה נדחתה הטיסה כולה.

ומכאן, שאפילו פרט קטן ביותר שאינו ממלא את תפקידו, עלול להשפיע על כל הטיסה. ה'חמורות' זקוקות אם-כן ל'קלות'.

כך גם בנמשל: "אל תהי יושב ושוקל". אף-על-פי שיש מצוות קלות ומצוות חמורות, יש מצוות המפורשות בתורה, ויש מנהגים שאינם כתובים בה. בכל זאת "מנהג ישראל - תורה" ויש לקיימו באותה חיות שמקיימים מצווה מן התורה.

ואף-על-פי שמנהג אינו מצווה, ובדרך כלל אסור לברך עליו, ואם יברך הרי זו ברכה לבטלה... בכל-זאת יש לקיים את המנהג באותה התלהבות שמקיימים מצווה.

כל אחד ותפקידו

כשם שבמשל, על אף שהחכם הגדול צריך לדאוג שלא יחסר הבורג, הרי הוא עצמו אינו צריך לעסוק בכך, כפי שאומרים בלימוד התורה שכל המסוגל ללמוד בעיון, ומתמסר ללימוד שטחי בלבד - עובר ב"ביטול תורה" (עיין ליקוטי-שיחות, כרך ב, עמ' 566).

וגם זאת לומדים מהטיסה לירח. אמנם דרושים עניינים פשוטים, אך יש אנשים שעליהם לעסוק בעניינים הנעלים, ואם הם יעסקו ב'ברגים', יהיה בכך משום בזבז חמור.

אדם הראוי להיות "נוקב מרגליות" אסור לו לעסוק במלאכת אפיית לחם, ובוודאי שלא בחרישה וזריעה, שלזה לא דרוש שכל כלל, שכן

גדול שכזה (הרבי נקב בסכום: 500 מיליון דולר) יכלו לעשות כמה וכמה עניינים למשך דורות, ובמקום זה השקיעו את הכסף בטיסה שהיא למספר ימים בלבד.

מכאן למדים הוראה בקשר לדברי חז"ל: "אל תהי יושב ושוקל במצוותיה של תורה" אלא "קלה שבקלות וחמורה שבחמורות - שוויך".

שלכאורה, מאמר חז"ל זה סותר את עצמו: אם אין מקום לשיקול, מדוע מדובר על 'קלות' מול 'חמורות'? אלא שאכן יש הבדל בין קלות וחמורות, ועם זה, צריך לקיים את כולן במידה שווה, לא באופן של שקילה בין קלות לבין חמורות אלא לקיים מצווה חמורה באותה קלות וזריזות של מצווה קלה, ולקיים מצווה קלה באותה חיות, מסירות-נפש ושימת לב כאילו היתה זו מצווה חמורה.

אם-כן נשאלת השאלה: מדוע בכל זאת יש לקיים את כולן בשווה, הרי אלו 'קלות' ואלו 'חמורות'?

על כך אנו למדים מן הטיסה לירח. גם שם מופיעות שתי הדרגות: 'קלות' ו'חמורות'. בחללית יש חלקים שלשם ייצורם דרוש זמן וכסף רב, חשיבותם ועדינותם הרבה מצריכה את טיפולם של המדענים הגדולים ביותר (ולעיתים דרוש מחקר ופיתוח בין-תחומי) - מה שמצריך כסף רב.

לאיך, יש 'קלות' - רכיבים פשוטים למדי, שעבורם אין צורך באומנות, דברים הידועים כבר שנים רבות, שלשם ייצורם אין צורך בחכמים גדולים ולא בזמן ארוך או בכספים מרובים.

אולם בכדי לטוס לירח זקוקים לשני הסוגים, וכשם שהעניינים של 'חמורות' חשובים לטיסה ולא ניתן לבצעה בלעדיהם, כך זקוקים ל'קלות', לפרטים הפשוטים ביותר.

חשיבותו של בורג

מעשה שאירע ועמדו לטוס לירח, ולבסוף דחו

וה'קלות' יחדיו. וב'קל וחומר': ומה בגשמיות, שבה הכמות היא העיקר, שווים כולם לגבי ביצוע המצווה, על-אחת-כמה-וכמה ברוחניות, שבה האיכות עיקר, ודאי שהכול שווים לגבי מילוי הכוונה העליונה.

אלה פעולות התלויות בידיים בלבד.

וכך בכל העניינים. מי שתפקידו לעסוק בעניינים חשובים אסור לו לעסוק בעניינים פשוטים, ובכל-זאת, מבחינת השגת המטרה, זקוקים לשניהם. זו לא תושג בלא ה'חמורות'

[2] לא [להעיר]

[3] הרי: 1) לא נתקבל נוסח זה והטעם פשוט שלא דווקא רקידה. 2) לדעתו - מהי דעת הטור באם האויב ירקוד 4 פעמים?

בהערת המו"ל נכתבו דברי ההסבר הבאים:

מצילום גוף כתב-יד-קודש על גיליון מכתב השואל - חסר תאריך כתיבתו, אך מתוכנו נראה שנכתב בחודש טבת ה'תשכ"ט.

לא זהו (עיקר) המענה: בשיחת ש"פ ויגש תשכ"ט (שיחות-קודש תשכ"ט, ח"א, עמ' 254) נתבאר, שאף-על-פי שאנשים יכולים לנגוע בירח, אין מזה סתירה לנוסח הנאמר בקידוש לבנה "כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול לנגוע בך, כך לא יוכלו כל אויבי כו" - מכיוון שהכוונה (אינה שאי-אפשר כלל לנגוע בירח, כי-אם) שבעת הרקידה בקידוש לבנה (למטה), אינו יכול לנגוע בירח (ראה גם לקו"ש חט"ו עמ' 479). - אבל השואל הבין את המענה באופן אחר (כבמכתבו - נעתק לעיל).

רמז שיבוא: דוד בן ישי לכלותם ואין מניחים אותו מן השמים עד שיבוא מלך המשיח.

שהוא... וכו': תיבות אלה, מתוך מכתב השואל, עוגלו על-ידי רבינו וסומנו לכאן.

לא: רבינו מחק את תיבת "אם (להעיר)" ובמקומה כתב: "לא", ועיגל את שתי התיבות (כבפנים).

נוסח קידוש לבנה

בספר 'נלכה באורחותיו' מובאת האיגרת הבאה (מטבת תשכ"ט), שבה משיב הרבי לשואל בעניין ביאורו בשיחת-קודש בדבר ה'סתירה' הנ"ל, כביכול, בין הנחיתה על הירח לנוסח קידוש הלבנה (התשובה נכתבה על גיליון מכתב השואל. לשלימות הענין נעתק גם מכתב השואל ולאחריו מענה הרבי):

שאלה:

להשאלה בעניין כשם שאני רוקד כנגדך 'וכו - היה המענה אשר בנוגע לאויבי לא נאמר שבאם ירקדו לא יגעו, אלא סתם שלא יוכלו לנגוע, ועניין הרקידה של איש הישראלי הוא ע"ד דוגמא חרוסת בפסח שהוא רק זכר וסימן לטיט וכו'.

אם ²להעיר מהנוסח המובא בטור או"ח סי' תכ"ו (בשם מס' סופרים [כב.]. וכ"ה במחזור ויטרי, אבודרהם, לבוש ועוד): ורוקד ג' רקידות ויאמר כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול ליגע בך, ³כך אם ירקדו אחרים כנגדי להזיקני לא יוכלו ליגע בי. ובשבלי הלקט סי' קסז: ויאמר שלש רקידות שאני רוקד... כך אם ירקדו אחרים עלי לא יגעו בי.

תשובה:

[1] לא זהו (עיקר) המענה - כ"א מה שסיימתי "א מאדנע קשיא" [=קושיא מוזרה]. ובדוגמת "הקושיא" (וצע"ג אם מי שהוא יקשה זאת) בפרש"י (לך טו, יא בסופו): רמז שיבוא כו': הרי דוד בא נגדם והעיט ירד על גו'. אלא [שהוא רק זכר וסימן לטיט וכו'].

צעד קטן לאדם - צעד גדול לאנושות

השבוע ציינו בעולם 30 שנה לנחיתת החללית המאויישת הראשונה על הירח * העולם כולו עצר את נשימתו, כאשר האדם הראשון צעד על הירח ולנגד עיניהם המשתאות של מליוני צופים הקריא את פרק ח' בתהלים - "מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו" * בשיחותיו באותם ימים קרא הרבי לנצל את ה"שטטורעם" עדי ללמוד מכך הוראות בעבודת ה' *

סקיה מרתקת (מתוך בית משיח גליון 238)

- השיב לו הרבי, שהעלייה לירח תיתכן בהחלט, אולם הוא אינו מעוניין לומר את דעתו מה ימצאו על הירח... כעבור שנים, כאשר אפולו 11 נחתה על הירח, והתברר כי לא נמצא שום דבר משמעותי – הבין הפרופסור את דבריו של הרבי...

- התועלת הגדולה לאנושות הופקה לא מהפרוייקט עצמו, אלא ממוצרי לוואי שפותחו במסגרת הפרוייקט – שנמשך שמונה שנים בעלות של 24 מיליארד דולר – ונמצאים כיום בשימוש יום יומי. המימון הממשלתי הנדיב והאינטנסיבי האיץ בצורה משמעותית את פיתוחן של טכנולוגיות רבות, שהקשר בינן לבין תוכניות החלל נשכח לחלוטין.

גם מהפן הרוחני, שיחותיו של הרבי באותה תקופה התמקדו על ההוראות בעבודת השם שניתן ללמוד מכל אותן טכנולוגיות שיוצרו במסגרת הפרוייקט. בשורות הבאות נביא פנינים מהתועדויות אותה תקופה, בהם דלה הרבי עשרות הוראות מתחומים שונים שכולם סבבו סביב הפרוייקט הגדול של אפולו 11.

ביום שישי, ו' טבת תשכ"ט, שוגרה בהצלחה אפולו 8, החללית הראשונה שהקיפה את הירח, וצילמה את כדור הארץ ממסלול הירח. באותו יום שישי ראו תושבי כדור הארץ לראשונה את דמותו של כדור הארץ ממסלול הירח – גולה כחולה, קטנטנה ושברירית, התלויה באפלט החלל. צוות החללית שלח את התמונות לתחנת החלל של נאס"א, כשאליהן מצורף הפס':

במאמר המערכת של "הארץ" שהודפס שעות אחדות לפני נחיתת אפולו 11 על הירח, הושוותה הנחיתה לגילוי אמריקה. "האם ישאיר כיבוש הירח את רישומו על דברי הימים כמו גילוי אמריקה ויישובה? שאל העורך, והמשיך: "ההרגשה היא שנחיתת ארמסטרונג ואלדרין על הירח היא אבן דרך, וכי מה שהיה אתמול הוא אחר היום". כידוע, גיל ארמסטרונג, מי שהיה האסטרונאוט הראשון שכף רגלו דרכה על אדמת הירח, בחר לנסח זאת אחרת: "צעד קטן לאדם, צעד גדול לאנושות".

כיום, שלושים שנה אחרי, אנו מוצאים את עצמו ושואלים: האמנם? האמנם אותה נחיתה מאויישת על הירח, או הנחיתות שבאו בעקבותיה – חוללה מהפיכה בחיינו?

במשך השנים (עד שנת תשל"ב), נשלחו חלליות מאויישות נוספות לירח, והאסטרונאוטים של חלליות אפולו הביאו עמם מהירח 22 ק"ג של סלעים, מכל ששת אתרי הנחיתה שלהם. במשך כ-30 שנה נערכו בדגימות אלה ניסויים ובדיקות אינספור ביותר מ-60 מעבדות ברחבי העולם.

אולם למרות הכל, עד היום לא הצליחה האנושות להפיק שום תועלת ממשית מהנחיתה על הירח.

כמה שנים קודם אותה נחיתה מאויישת על הירח, שאל אחד המדענים את הרבי האם לדעתו יצליחו אי פעם להגיע לירח, ואם כן מה לדעת הרבי ימצאו שם?

למרות שלפי ההיגיון הצרוף אין הקב"ה נעשה "גדול" יותר על ידי זה שאנו יודעים יותר על נפלאות ברואיו – הרי כלפי הרגשת האדם יש בכך משום תרומה חשובה. ככל שנדע יותר על ברואיו של הקב"ה, "מה רבו מעשיך ה'", ו"מה גדלו מעשיך ה'" – כך תתרחב ותעמיק ההכרה בגדולת מי שבראם, וכלשון הפסוק "שאו מרום עיניכם, וראו מי ברא אלה".

והדברים כבר מפורשים בספר הרמב"ם: "והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו? בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים...". וכך מבואר גם בספרי החסידות, שככל שמבינים יותר בגודל מעלת הבריאה – כך רואים במוחש יותר את ה"אין ערוך" וה"בלי גבול" של הקב"ה.

הוראה זו שהפיק הרבי, מסתבר, הובנה גם במוחם של האסטרונומים הגויים, שבעת הנחיתה על הירח בחרו לפתוח את דבריהם בפרק ח' מספר התהילים.

בשיחה שנשא הרבי בשבת פרשת ואתחנן תשכ"ט, ימים ספורים לאחר הנחיתה על הירח, ביאר הרבי בהרחבה את משמעותם של הפסוקים בפרק תהילים זה:

בפרק זה מודגש שהאדם מצד עצמו "מה אנוש כי תזכרנו, ובן אדם כי תפקדנו", והצלחת האדם לשלוט בכל הבריאה – הלא מאת ה' ניתנה לו: "ותחסרהו (רק) מעט מאלוקים, וכבוד והדר תעטרהו... כל שתי תחת רגליו". הקב"ה נתן בידי האדם את השלטון על כל הנבראים, ובמידה מסויימת, אפילו על הירח והכוכבים, וזאת כדי שהאדם יראה ש"ירח וכוכבים – אשר כוננת", את גדולת ה', ואז אין שלטונו מביאו להגשת גאווה אלא ליראת ה' ואהבתו – כסיום הפרק: "ה' אדוננו, מה אדיר שמך בכל הארץ".

[ואגב, עובדה מעניינת: מבט בביוגרפיות ה"פוסט-חלל" של צוותי אפולו, מגלה כי חלק גדול מהאסטרונומים שנחתו על הירח הושפעו מהחוויה. הם החלו להאמין באלוקים וחיייהם השתנו מן הקצה אל הקצה. א.י.]

"בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ. והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום".

המראה הזה, של כדור הארץ בתוך השקט האינסופי שהוא צף בתוכו, עורר התרגשות רבה בעולם. בהתוועדות שהתקיימה באותה שבת, פרשת ויגש, והוקדשה כמעט כולה ללימוד הוראות בעבודת ה' מהמאורע, תיאר הרבי כך את ההתרגשות שאחזה באנשים למראה התמונות:

"זה קרה ביום ערב שבת קודש – יום המחוייב בשנים מקרא ואחד תרגום, והרי הצורך בתרגום הוא כדי שתהיה בזה גם הבנה והשגה, שלכן כתוב שאם אפשר יש ללמוד זאת גם עם פירוש רש"י, כיון שאז מבינים טוב יותר, "אבל על ידי המאורע, היו כאלה שהתבלבלו לגמרי, עד שזה הפריע להם לעניין של שניים מקרא ואחד תרגום"...

הרבי הציע שלא להתרגש יותר מידי מעצם העניין, ולהפנות את תשומת הלב להוראות בעבודת השם שיש ללמוד ממאורע זה:

יש הרואים את הצלחת הטיסה לירח כ"ניסיון" באמונה – שהרי, כאשר האדם מגיע להישגים גדולים ביותר, שלפני יובל שנים אפילו לא חלמו עליהם, עלול הוא לחשוב, כי "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" – וכאשר הם עומדים בנסיון, ומבינים שכל הכוחות לביצוע ההישגים הגדולים ביותר ניתנו להם על ידי הקב"ה, והחדשות האחרונות אינם מפריעות להם לעבודת השם – סבורים הם שבזה כבר סיימו את תפקידם.

אולם בכך לא די. אדרבא, יש להפיק מטיסות אלה לקחים חיוביים לחיזוק האמונה. הגם שהאמונה בעצמה, בתור תכונה בסיסית של כל יהודי, אינה צריכה חיזוק – הרי גילויה בשכל, הרגש ותחום המעשה של כל יהודי, דורשים מאמץ רב וחיזוק תמידי, שאם לא כן תישאר האמונה בבחינת "מקיף" בלבד; כפי שמתבטא הפתגם כלפי אותו גנב העומד על פתחה של מחתרת שחתר. בניסיון נואש לעבור דרכה, וקורא אל ה' "רבנו של עולם, עזור לי!".

השומע על סכום "מכובד" כזה, מתייחס אליו ביראת כבוד, גם אם הסכום כלל אינו שלו, אלא של "הדוד סם".

- וכל זאת, למרות שהוא עצמו אינו יודע דבר, (או יודע מעט מאוד) על התועלת שבכל אחת מהפקודות, ועל הנזק העלול להגרם בשל הסירוב. את כל זה יודע לפרטי פרטים המומחה שעל הקרקע, שהקדיש שנים רבות לחקר הנושאים הללו. כמו כן לא שוגה האסטרונוט במחשבה "הלא אני רק אחד מתוך שלושה, ומה בכך שרק המיעוט לא יציית?". ברור לו, שכל חריגה שלו מן ההוראות מעמידה בסכנה גם את חבריו.

הרבי קישר זאת לדיון ציבורי שהתעורר בניו יורק בעקבות דבריו של אחד מחברי הקהילה הרפורמית, שהזדעק נגד הדין המחייב אדם שאכל "כזית" ממאכל לא כשר, ב-39 מלקות. לדבריו, לא ייתכן שבית הדין יתערב בחייו הפרטיים של אדם בר דעת, שהרי זה נוגד את חירות הפרט וזכותו על חייו!

התשובה לכך, אמר הרבי, היא פשוטה: כתוב במשנה ש"לפיכך נברא העולם". העולם הזה, וכמוהו העולמות העליונים והתחתונים, נבראו למען כל אחד ואחת בנפרד, וכפסק דינו של הרמב"ם: "לעולם יראה אדם עצמו שקול וכל העולם כולו שקול. עשה מצוה אחת – אשריו! שהכריע עצמו ועל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם ישועה והצלחה. עבר עבירה אחת – אוי לו! שהכריע את עצמו וכל העולם כולו לכף חובה".

והגע בעצמך: אדם שאינו מתאפק, ובגלל תאוותו הוא מזיק לא רק לעצמו, אלא לבני ביתו, לבני עירו, למדינתו ואף לכל העולם כולו, וזאת לאחר התראה מפי שני עדים, ותוך כדי דיבור, "ברגע כמימרא" – בעוד שיכול הוא לחפש מאכל כשר – הרי כאשר מתבוננים בזה, מתעוררת שאלה הפוכה: מדוע מסתפק בית הדין ב-39 מלקות על פשע כה חמור?! אין זאת לא מפני רחמי שמים.

ואיני יכול לנגוע בכך – האמנם?

עוד בטרם נחתה החללית הראשונה על הירח, עסקו רבים וטובים בספקולציות שונות באשר להשפעת המפגש הראשון עם הירח על פני החיים בכדור הארץ. במישור הדתי, צוטט אחד מגדולי הרבנים כמי שאומר שאם אכן יצליחו לנחות בירח – יוכרחו לשנות את נוסח "קידוש לבנה", שם נאמר ביחס ללבנה – "כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול לנגוע בכך, כך לא יוכלו כל אויבי לנגוע בי לרעה". הרי, כביכול, מפורש כאן שלא ניתן להגיע אל הלבנה!

אמירה זו, שכאמור צוטטה מפיו של אחד מגדולי הרבנים, היתה מסוכנת מאוד, משום שאם אכן זהו נוסח שיש לשנותו – מתעורר פקפוק באמינותו של הסיפור כולו!

הרבי התייחס גם לכך בהתוועדות האמורה, ואמר כי הסיפור "יסודתו בהררי קודש", עד כדי כך ש"דורשי רשומות" נתנו רמזים אפילו במספר המילים שבקטעים מסויימים בסיפור. על כל פנים, אמר הרבי, מי שאיננו מ"דורשי רשומות", ואפילו את הפירוש הפשוט איננו יודע – ודאי שאינו מוסמך לשנות את הנוסח המקובל [בשבת פרשת ואתחנן תשכ"ט, התייחס שוב הרבי לדיעה זו, והרחיב את הדיבור על גודל הדיוק בכל מילה ומילה בסיפור].

בנוגע לעצם הטענה, אמר הרבי, כי גם אם ישאלו "בן חמש למקרא" יענה שהכוונה היא: כשם שאני רוקד כעת כנגדך ואיני יכול – במעשה זה של הריקוד – לנגוע בכך, כך לא יוכלו כל אויבי לנגוע בי לרעה.

כולנו בחללית אחת

בהמשך השיחה עמד הרבי על המשמעת העצמית החזקה של האסטרונוטים: נאמר להם מראש, שעליהם לאכול, לישון, להתלבש ולעשות כל תנועה אך ורק לפי הפקודות הבאות ממרכז הבקרה. נאמר להם גם, כי כל אי ציות של אחד מהם, עלול להוריד לטמיון את כל ההשקעות שנעשו במחקר – כ-42 מיליארד דולר! אדם

ישראל "להגביר את הצורה (= הרוחניות) על החומר". זו משימה לא קלה בעולם הזה הגשמי, ובפרט כאשר יצר הרע נמצא בקרבנו. ונשאלת השאלה: הן אמת שבכדי ששכר המצוות לא יהיה בבחינת "לחם חסד" נחוצה הכבדה מסויימת, כיון שרק אז נובעת עבודת ה' מבחירת האדם. אולם אם משום כך בלבד – לשם מה נחוץ יצר רע גדול כל כך? הלא גם במאבק נגד יצר רע קטן יותר, לא היה השכר על פעולתנו בבחינת "לחם חסד".

והביאור בזה הוא: לא ניתן להתרומם לגבהים הרוחניים ללא אותו מטען כבד של גשמיות וחומריות. ככל שכמות הגשמיות הנישאת גדולה יותר, כך גדלה האנרגיה הנדרשת בכדי להמריא לגובה רב יותר. ולכן, צריך לאמץ את השיטה שעבדה בהצלחה בחלליות, ולהסב אותה לקדושה, באמצעות השרת השלבים המשומשים של היצר הרע, שהאדם כבר התגבר עליו.

ישנם שלשה אופנים שונים בעבודת ה', לפי מדרגת האדם במאבקו ביצר הרע: א. אתכפיא. ב. הרגו בתענית. ג. אתהפכא.

כל ניצחון בנושא מסויים, גורר אחריו את "נשירת" היצר הרע שליווה את אותו נושא, וכך ניתן להתעלות שלב אחרי שלב, ולהזדכך יותר ויותר, ללא צורך לחשוש מ"גודל הכמות" שיש לשאת לשם כך.

חוקי טיסה...

כאשר תכננו את כלי התעופה הראשונים, עמדו בפני המתכננים שתי ברירות: הראשונה, שינוי בחומרים קלים מן האוויר (אוויר חם וכדומה), ועל דרך מה שכתב הרמב"ם שהעץ צף על פני המים לפי שהוא קל מן המים. והשנייה, חיקוי תעופת הציפורים: על ידי דחיפת האוויר, נוצר לחץ המגביה את כלי הטיס למעלה.

למרות שהדרך הראשונה נראית לכאורה קלה ובטוחה יותר, התקבלה למעשה הדרך השנייה, ויא הדרך העיקרית בתעופה [למעט כדורים פורחים] גם בימינו אלה.

זהירות יתר במצבים משתנים

אחד העקרונות שהנחו את מתכנני הטיסות החלל היה, לעשות הכל – גם תקציבי הטיסה - כדי למנוע נזק העלול להיגרם לאסטרונוטים מחיידקים ארציים וכדומה בכלל, או מחיידקים העלולים להגיע משם לכדור הארץ.

המדובר היה בחיידקים שכיום ידוע שאינם גורמים נזק, אולם היה צורך להיערך לקראת כל הפסעה אפשרית בתנאי החלל, הלא מוכרים, ולדאוג לנטרל מלכתחילה כל סיכון אפשרי.

גם כאן טמונה הוראה בעבודת ה': כאשר חלים שינויים בעולם הזה, בצד הטכנולוגי, החברתי וכדו' של החיים – יש להיות מודעים לכך, ולהקפיד כי במקביל תחול התעלות גם בצד הטוב והקדושה שבעולם. לא לחינם מסרו לנו חז"ל ש"כל יום מרובה קללתו משל חברו", וגם לא כדי להפחידנו חלילה – אלא, כיון שגשמיות וחומריות העולם מצויה תמיד בתהליכי שינוי, הרי שלא די באותה איכות רוחנית שהיתה עד כה, אלא יש להוסיף ולחדש בענייני קדושה מידי יום ביומו – מוסיף והולך ואור.

מלחמה רק שלבית ביצר הרע

אחת הבעיות המורכבות ביותר שעמדו בפני מתכנני הטיילים והחלליות היתה, כידוע בעיית הדלק: כדי לאפשר לכלי טייס גדול וכבד לנוע בחלל, זקוקים לדלק רב. הדלק, יחד עם המיכל שלו, מוסיף למשקל החללית ומכביד עליה – מה שדורש שוב כלי דלק נוספים, וכך נוצר מעגל קסמים ללא מוצא.

לאחר מחקרים מצאו לכך פיתרון: חילקו את הטייל למספר שלבים, באופן כזה שכאשר מסתיים חלק מן המסע ומיכל דלק אחד תם, נפרד אותו המיכל מהטייל ונושר. הטייל, עם מיכלי הדלק הנותרים, נעשה קל יותר, והוא צורך פחות אנרגיה להמשך הטיסה. וכך הלאה: חלקי הטייל האחרים נושרים, כל אחד בתורו, והטייל מתקדם, קל יותר ומהיר יותר.

וההוראה בעבודת ה': הקב"ה דורש מעם

והנחתתו על פני הירח, וחובת הדיוק לעשות הכל לפי התכנון – עדיין אין זה אלא משל חיור ליד מסע הנשמה היהודית, החצובה "מתחת כסא הכבוד", עד לעולם הזה הגשמי והחומרי שאין תחתון למטה ממנו!

המרחק עד הירח מסתכם בכ-385,000 ק"מ, והטיסה אליו היא, בסופו של דבר, טיסה רגילה הדומה באיכותה לטיסת טיל על פני כדור הארץ. לעומת זאת, ירידת הנשמה ממצב של "צרורה בצרור החיים את ה'", כאשר היא עומדת לפני באהבה ויראה ורואה איך הקב"ה הוא מקור החיים וכל מציאות העולם אינה אלא צמצום אחר צמצום מכוחו אין סופי – ואחרי כל זה היא יורדת בבת אחת "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא", לעולם הזה הגשמי והחומרי,

- הרי ירידה זו גדולה ועצומה לאין ערוך באיכותה מאשר המרחק שבמסע האדם מן הארץ לירח או אף לכוכבים!

רק בכוחו של הקב"ה לשלוח את הנשמה למטה. כל כך הרבה כוחות רוחניים הושקעו בירידת הנשמה לעולם, ללא יגיעתנו. וכשם שבטיסה לירח כיוונו את הזמן והמקום כדי שהכל יתבצע כשורה, כך להבדיל אלף אלפי הבדלות לאין קץ, כוונה ירידתה של נשמה פלונית לגוף פלוני, בזמן מסויים ובמקום מסויים דוקא – כדי להקל על הנשמה למלא את השליחות שהוטלה עלי, לעשות את העולם ל"משכן" ו"מקדש" לה'.

הנשמה נשלחת לעולם לשם מילוי מטרה מוגדרת היטב. היא עושה דרך של "ירידה צורך עליה", כאשר המטרה היא להתקרב לה'. על האדם מוטל "ללחוץ על כפתורים" מסויימים, כגון פתיחת הלב והמוח על ידי הנחת תפילין; ללבוש חליפת חלל – להיות "מצויינים במצוות" על ידי לבישת ציצית וכו'. כאשר האדם למטה יעשה את שלו – הרי היושב במרומים, באמצעות "לוח הבקרה" שלו, ינחה את העניינים בצורה הטובה ביותר, עד אשר, אם אותו יהודי זקוק לכך, גם אומות העולם יעניקו לו "מדליה" – "ברוך תהיה מכל העמים".

לגבי הצד הרוחני של הנושא: לא תיתכן עליה אמיתית ללא התנגדות. כשם שהתנגדות האוויר יוצרת כוח עילוי יותר מזה שניתן להפיק ממוצרים קלים מן האויר, כי עלייתו של האדם מגשמיית העולם, והתקרבותו לה', אינה מספקת אם היא נעשית באמצעות היצר הטוב בלבד. דווקא ההתנגדות של היצר הרע, והתגברות האדם כנגדו – היא היא הנותנת כוח עילוי חזק יותר.

ימות המשיח כטיסה בחלל

התנגדות האוויר יוצרת כוח עילוי חזק, רק כאשר נמצאים במקום שיש אוויר. מה עושים, איפוא, כאשר נמצאים בחלל, שם צפיפות האוויר נמוכה ביותר? כיצד ניתן ליצור "כוח עילוי" ולהטיס שם כלי טייס?

לא ניכנס כאן לאריכות הביאור המדעי, שכן לענייננו חשוב יותר הצד הרוחני:

נאמר בפסוק, שלעתיד לבוא יתבטל כל הרע מן העולם – "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ"; ואם כן, כיצד יתכן שגם אז ימשיכו לעלות מדרגא לדרגא, בתוך מעלות הטוב והקדושה, כמאמר חז"ל "תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר ילכו מחיל אל חיל" – הרי אז לא תהיה עוד כל התנגדות, ולא תיתכן עלייה אמיתית ללא התנגדות!?

גם לנושא זה התשובה היא: היות שלא תהיה אז התנגדות חיצונית, תיווצר התנגדות "מיניה וביה", בתוך כוחות הקדושה עצמם. כח ה'חסד' מתגלה בהשפעה מלמעלה למטה, ואילו כח ה'גבורה' בהעלאה ובשאיפה למעלה; על ידי עבודת ה' בשני הכיוונים גם יחד – עבודה שהיא ביטוי למידת ה'תפארת', יוצר "כח עילוי" גם ללא התנגדות חיצונית, ועל ידו יעלו מעלה מעלה, עד לתכלית העליה "ישראל, אורייתא וקודשא בריך הוא – כולא חד".

אפולו 11 – משל חיור...

עם כל המאמץ וההשקעה שבהטסת אדם

צילום דף השער של ספר התניא שנדפס בחללית

ספר' אוצר החסידים ליובאוויטש

היכל שלישי

ספר

שער השני

לקוטי אמרים

חלק ראשון
הנקרא בשם
ספר של בינונים

מלוקט מפי ספרים ומפי ספרים קדושים עתיקי נ"ע מיוסד על פסוק כי קרוב אליך הדבר מאוד מפיו ובלבדך יתעוררו לבאר היסב א"ך הוא קרוב מאוד בדרך ארוכה וקצרה בעצומה.

ונתוכי בו אגרת התשובה מאדומ"ר נ"ע בדרך אריכת וקצרה כלה כל ענייני התשובה גם אגרת הקודש אשר נהג בכתב ידו הקדושה ולשונו הסתור

כל אלה חוברו יחדיו תמים פלסקנה עיר קודש סמ"ח מ"ח הוא ניהו כ"ק אדמו"ר הגדול הנאמן האלקי אור עולם סופת הדרך נור ישראל תמארתו קדוש ה' סבוב

פרנא ורבנא שניאור זלמן גב"מ.

עתה ועתה היטב התבאח החודשת והמריקנת בנין נפרד כמבאר פק"ד.

יצא לאור על ידי מליכא "אוצר החסידים" 770 איסטערן סאטמאר בניו יורק.

בחלל סביב כדור הארץ ע"י חללית "קאלומביא" שנת בקהש ישואל יגילו לפ"ק

SPACE-SHUTTLE "COLUMBIA" USA

ספר התניא נדפס בהשתדלות הרה"ח חיים צבי קאניקאב, שליח כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לנ.א.ס.א.

הגהות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו - בפרסום ראשון -
על שיחת ש"פ ויגש תשכ"ט, בתרגום לאנגלית

(man), the greater his insight. Awareness of the feat of reaching the moon deepens awareness of G-d and His greatness.

This feat had been regarded as impossible ^{to} of achievement for a number of reasons, including the impossibility of attaining the necessary speeds, the impossibility of developing materials that could endure such speeds pressures, temperatures, and other conditions. ^{etc} But it is not impossible, we see. We can learn two points from this. First - human intellect is not absolutely dependable; for what we consider impossible today may well become quite possible tomorrow, and Second, that ^{the} mind must advance constantly. Still, no matter how magnificent the achievements of the mind, we must remember that He is greater than man. It follows that there is no challenge to our faith in all that occurred. There is nothing in our teachings barring the possibility of reaching the moon or even the stars. In this case then, rather than challenging faith, it ought to bring another dimension into the service of G-d. This contribution is not just in general terms but in particulars, as we shall note soon.

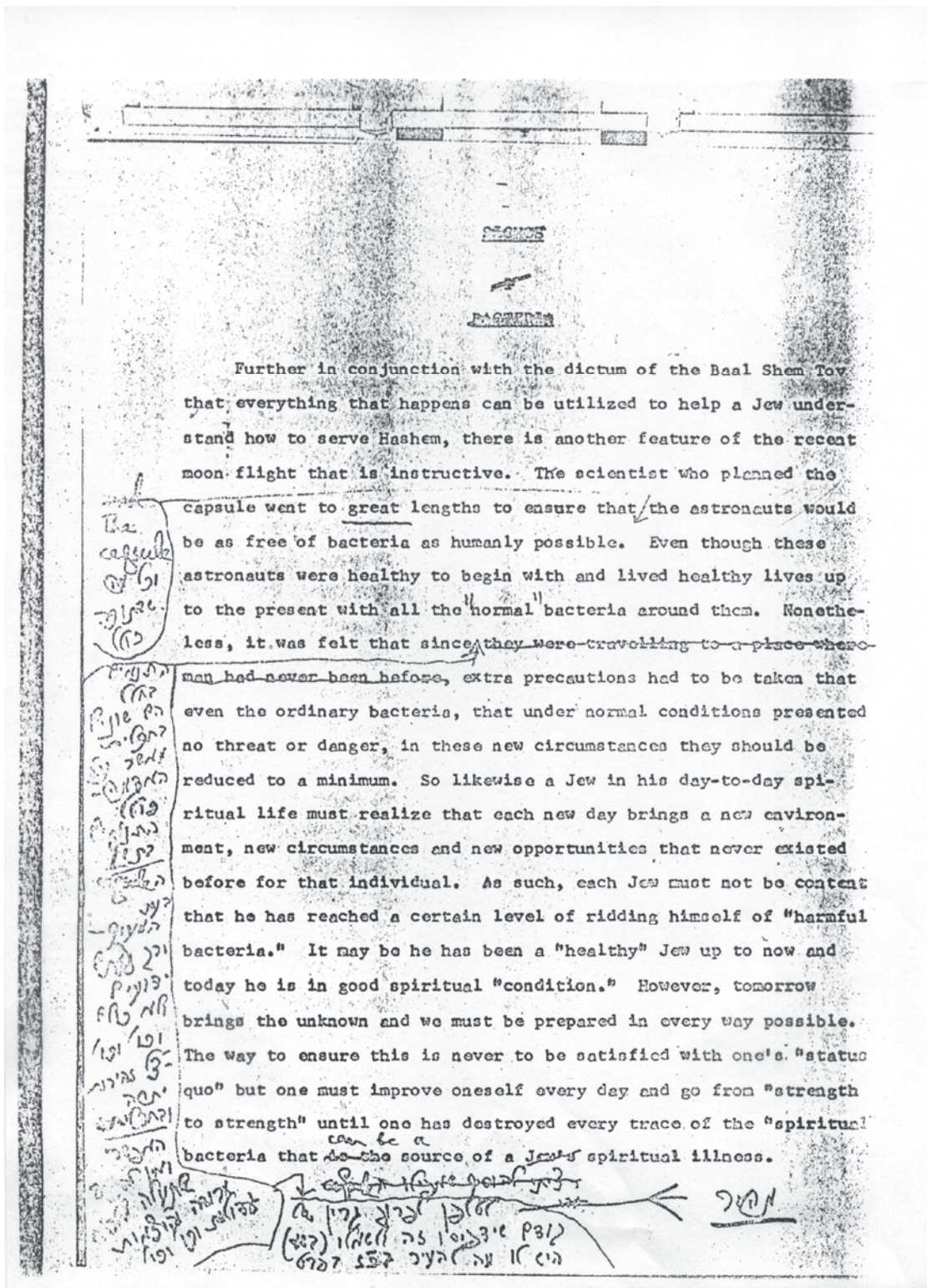
An incident occurred about a day ago that will be better understood because of the moon-shot. Someone asked about the Torah law, that if one eats a morsel of non-kosher food he is subject to thirty ^{nine} ~~eight~~ lashes. ~~The one who answered did respond with a spark of truth, if not fully.~~ The questioner got his information from his rabbi, concerning the 36 strokes. Actually the Torah speaks of 40, or 39. This was obviously not a slip of the tongue, considering the exacting way the question was posed. ~~Something is lacking in their education.~~ But his ^{question} demand was, how can the Torah interfere, mix into someone's personal affairs, and if he eats something not kosher he is to receive 36 lashes? Apparently interference in public matters is more acceptable. If one's actions affect another person, interference is correct, but how dare they

accordance with all required conditions, yet he instantly indulges himself, refusing to desist even for a second or two. But he is causing harm to others, to his neighbors, to his countrymen, to humanity for that matter - but he doesn't care. This is criminal. And he isn't even expected to suffer any sacrifice by conforming to the law, because he will be getting a kosher steak for his lunch - but he is stubborn and insists that he must eat trefa only. We are not dealing with a violation of Torah law alone, but a question of human decency, his insistence or indulging an appetite regardless of consequences for others.

To bring all this closer to our understanding, we can turn to the astronauts. Three men were told that they will have to forego any personal preferences and wishes they may have, and will have to do everything exactly as instructed. They were instructed what to eat and when. They were given times for sleeping. They were told what shoes to wear! Each understood that every slightest action could jeopardize a billion dollars, a sum impressive no matter whose it is, and even more, his safety and that of others who will follow. Part of the mission is investigation, and if he fails to follow the planned pattern, his successors will ^{miss some} not have urgent information. The astronaut may not fully realize the significance of each detail - a lifetime of study may be necessary for that - but that doesn't matter. Then too, though each astronaut is a minority, one of three, his every least act loses none of its potential effect on himself and others.

Let us translate this into mitzvos. A particular action of a single individual is not only the concern of himself and his immediate family, but of his neighbors and all mankind.

הרה"ת שניאור זלמן וחנה רבקה שי' ספיטצקי

A factor involved in the technique of developing the rocket ships was the overcoming of a certain problem in the logistics of space flight. It was realized that a ^{very} large amount of matter would be required to provide such large quantities of energy to thrust the ^{CAPSULE} ~~rockets~~ into space. As the rockets burned the fuel, the problem arose what to do with the used material so that it would not be a drag on the future ^{lighten the} ~~consumption of fuel~~. If some solution were not found, the amount of matter that would have to be carried would be greater than the energy could lift. Finally the solution was found of jettisoning the used matter, thus lightening the weight load to manageable proportion.

וגיא
3
containers
132
10
אין
אין
כאן
הוא
energy
אין
אין

So likewise in the spiritual struggle within the Jew between the forces of evil and good. In order for the Jew to "rise" in his spiritual odyssey, he must utilize the energy and power latently hidden in the ^{in his nature} ~~evil~~ within him -- for there are aspects in everything ^{and must} ~~evil~~ that can be used for good. For instance, ~~the~~ desire, physical pleasure and egotistical aggrandizement can be sublimated and transformed into the desire to study Torah and perform Mitzvos ~~or~~ the desire to help others. However, once the power of the ^{inner} ~~evil~~ has been used for good, the "unusable" aspects of the person - the ~~bad traits~~ selfish motivations, etc. - must be jettisoned so that the Jew as a whole can "rise" in the service of his creator.

סדר הגיון
אנשים (נשים, ילד)
הקנה ויביעה גברת
אניך הצעירות לך קניין
קניין גברת הקנה
הואלל של - ועל הכל
הואלל של - ועל הכל
הואלל של - ועל הכל

הרה"ת שניאור זלמן וחנה רבקה שי' ספיטצקי

Excerpt from Public Address by
Rabbi Menachem M. Schneerson,
the Lubavitcher Rebbe, שליט א"י
7 Toves, Vayigash, 5729 (12/28/68)

BASED ON REMARKS OF LUBAVITCHER PEBBE STALITA

...another factor for the farbrengen today is the event of something unprecedented, reaching the moon, both the light side and the dark side, to the point of photographing it and transmitting the pictures to earth. Then the astronauts departed exactly at the planned instant and the designated spot.

It has been explained, according to the doctrine taught by the Baal Shem Tov, that whatever one sees or hears must be applied to the service of G-D, and this principle is reflected in the astronauts' journey. It is by no means any sort of challenge to faith, although it may be considered by some as a dramatic demonstration of man's capacities, that might reinforce the attitude of "my strength and valor have achieved this." It need not disturb one's faith, or confuse one's awareness "before Whom you stand." Man's greatness is no contradiction to faith. But the event must be more than innocent insofar as to faith is concerned it must for its contribution to G-D's. It must strengthen our faith in G-D's infinite power and wisdom. "How great are Your works," and "How marvelous are your works (24).

Faith must be cultivated and strengthened. It is possible that faith should be external, superficial. However true faith should penetrate within man, thoroughly affecting his every thought, word, and act. When one is impressed with the magnitude of G-d's greatness, realizing that man is the "crown" of G-d's creation, then one acquires a deeper strength. We have a fresh realization of our capabilities now, and this leads to a strengthened realization of G-d's greatness, man's Creator, (Ezra 1:5). Contemplating G-d's works, fulfilling the verse, "Raise your eyes on high," (Isaiah 64:5).

הנהגה
הייתה

הוא
הוא
הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

שיחת י"א אלול ה'תנש"א - תרגום חפשי

נהוג לקשר את כל הענינים עם נשיא-דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר. ובמיוחד שלימים אלו בהם נמצאים עכשיו ישנה שייכות מיוחדת אליו, כיון שבמשך שבוע זה הוא יום הנישואין שלו. ושייכות מיוחדת לשבת שלפנ"ז – שאז הוא ה"אויפרופעניש", שהפי' הכי פשוט בזה (בין כל הפירושים) הוא שקוראים לו (והוא עולה) מלמטה למעלה. ואפילו בנוגע לאלו שכבר היו "למעלה", הרי יש בזה כו"כ דרגות עד א"ס, ושייך שיהיה "אויפרופעניש", ואדרבה – ביתר שאת וביתר עוז. ובפרט שזה (כהפי' הפשוט בזה) קשור ג"כ עם קריאה בתורה, ועם עליה לתורה. ובמיוחד ע"פ מנהגנו, וכפי שהסדר עתה (שלא כבכמה זמנים בזמן הש"ס שהיתה ברכה אחת לפני כל הז' קרואים, וברכה אחת לאחריהם) שהעולה לתורה (וממילא גם חתן בשעת ה"אויפרופעניש" שלו) מברך ברכה (והמשכה) לפני ולחריה.

וכ"ז על-אף שגם מעמדו ומצבו שלפנ"כ היה נעלה – כיון שהוא היה בן יחיד, שאז נופלים כמה ענינים של ספיקות וכו'. וכפי שהדין הוא בנוגע למלך ישראל בפשטות ש"אין מושחין מלך בן מלך" כשהוא בן יחיד כיון שאין צורך בזה, משא"כ כשיש כמה בנים ישנם אופנים שצריך משיחה, כפי שהגמרא מביאה דוגמאות במסכת הוריות ובסנהדרין ובכ"מ ש"משחו יהואחז מפני יהויקים אחיו". ומובן שהענינים שלמעלותא במשיחה (דאף שזהו שלילת ענין בלתי-רצוי – הרי שלילה זו נעשית ע"י ענין של טוב וחיוב) נשארים גם בבן יחיד, וביתר שאת וביתר עוז.

ובפרט ששמו הוא שם כפול (שתי מלים), והמלה הראשונה רומזת על ענין נעלה עוד יותר מכפול – כיון שסתם "יוסף" הוא הוספה בלי שום הגבלות. ואע"פ שאח"כ ממשיכים "בן אחר" לשון יחיד – וכפי שראו בפועל שלרחל היה רק בן אחד לאח"ז – הרי נכללים בזה כל בני"ש" רחל מבכה על בניה" (וי"ל שזה מרומז ג"כ בלשון "יוסף אדני-שנית ידו"). וכפי שמוצאים ג"כ ש"כל ישראל (עד סוף כל הדורות) נקראים ע"ש יוסף", כמ"ש "נהג כצאן יוסף". ובקשר עם עניני גשמיות דבני" – מכיון שיוסף נתן אכילה ושתיה וקיום לבני יעקב [וליהוסיף, שיוסף הכין מזון לא רק לבני יעקב ונשי יעקב, אלא גם ליעקב עצמו, גם כפי שנקרא בשם "ישראל". ובפרט שחיי יעקב בעיקרם היו דוקא בארץ מצרים, שכל זמן זה היה יעקב (כביכול) תחת ממשלת יוסף. ועד שמצינו (וכפי שרש"י מביא בפש"מ) "וישתחו ישראל על ראש המטה", כדי לתת כבוד למלך (אע"פ שהוא היה רק משנה למלך, הרי היה זה באופן יוצא מן הכלל – "ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו", ועד שפרעה היה זקוק ליוסף בנוגע לשבועה הידועה, שזה נתן לו שליטה על פרעה, ועאכו"כ על כל עניני פרעה)].

וממנו זה נמשך לכל אלו שנקראים באותו שם, שהרי תחילת הענין של שם זה הוא מיוסף (שנקרא סתם בשם "יוסף הצדיק", אע"פ ש"ויהיו בני יעקב שנים עשר" שבטי י-ה, ו"כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה"). ואע"פ שזהו דבר רגיל שנותנים שם אחרי סבא (ולכאו' לא כ"כ מודגש הקשר ליוסף הצדיק), ועד שזה נעשה מנהג ישראל בשמות במשפחה זו בכמה מקרים – הרי דוקא בנו וממלא-מקומו

של הצ"צ עצמו נקרא שמואל, וידוע הסיפור שהוא נקרא ע"ש אדם שאין לו שייכות לשלשלת נשיאי-הדורות וכו', וכמדובר כמ"פ. ולכן י"ל עד"ז גם בנוגע נשיא-דורנו.

ובפרט ששם זה אינו אלא חצי שם, כיון שכאשר נותנים לאותו אדם (כבנוגע לנשיא-דורנו) את השם "יוסף יצחק" (שיש אנשים שנקראים "יצחק" לבד – כמו בנוגע לאבות, ויש שנקראים "יוסף" לבד – כמו יוסף הצדיק עצמו), הרי אע"פ שהם שתי תיבות – הרי ידוע הפס"ד להלכה שכשצריך לכתוב שם כזה בשטר הקשור עם הלכה בשו"ע, צריכים שני השמות להיכתב באותה שורה (עכ"פ להידור, וי"א אפילו בדיעבד ולעיכובא). וזה מקשר עוד יותר את הענין של "יצחק" – לשון צחוק – ל"יוסף".

[ובנוגע לענינו – מכיון ש"הנשיא הוא הכל", הרי מנשיא-דורנו נמשך כך בכאו"א מהדור, שיש לו שני שמות אלו ובאופן של שם אחד. שלכן מובן בפשטות שלדור זה שלנו ישנה הרשות לתבוע (ובתביעה ע"פ שו"ע וע"פ התורה וע"פ מנהג ישראל דנשיאי ישראל, ועוד יותר – ע"פ מנהג הנשיא של דור זה עצמו) "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה" הן את הענין ד"יוסף" והן את הענין ד"יצחק", וכולם בהמשך אחד (שא"א לחלק את ב' הענינים, כפי שישנם ענינים שמתחלקים בגלגול זה ובגלגול אחר וכו'), כנ"ל שהשמות אינם יכולים להיכתב בשתי שיטות. וכפי שרואים בפשטות אפי' אצל סתם יהודים, שכשנותנים שם ע"ש מי שהיו לו שני שמות, נזהרים לתת לו כל השמות של זה שהוא נקרא על שמו [אא"כ יש טעם הכי מוכרח, כגון שא' מהמשפחה הקרוב מאד מאד נקרא בא' משני השמות, שלכן צריכים לחפש עצה לכתחילה לא להגיע למצב זה. וי"ל הטעם לזה (בנדר"ד) – מכיון שלא היתה ברירה, כי יש צורך בשני השמות, כפי שהיו אצל בנו של הצ"צ שעל שמו הוא נקרא].

ובנוגע לענינו (לא רק בענינו כענין כללי, אלא כענין פרטי כיון ש"הנשיא הוא הכל", וכמוסבר ג"כ בהלכות מלכים לרמב"ם הטעם לזה – ש"לבו הוא לב כל קהל ישראל" מכיון שהוא "אשר יוציאם ואשר יביאם", ובו תלויים החיים והקיום של כל העם, וגם בפרטיות מזונות העם קשורים עם הנהגת המלך, שעליו לדאוג שלכל אנשי המדינה שבדורו יהיה כל הדרוש להם לפי השג יד המלך) – הרי בודאי נתקבלה התביעה מיד כשמינוהו לנשיא. ובפרט שנשיאותו נמשכה בפשטות רבות בשנים – משנת תר"פ עד שנת תשי" – שלשים שנה, ש"המלכות נקנית בשלשים מעלות", יותר מהכהונה [אע"פ שהתורה נקנית בעוד יותר מעלות – הרי תורה היא דבר בפ"ע ש"מונחת בקרן זוית", משא"כ לנשיא אסור להיות "בקרן זוית", וכפי שהרמב"ם מבאר שאסור למלך להתערב עם אנשי (ואפי' שרי) המדינה, וכמובן בפשטות].

ויש לקשר זה ג"כ עם פרשת-השבוע "כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שביו", שמ"ושבת שביו" לומדים (כפרש"י) שאין זה דוקא מלחמת מצוה אלא "במלחמת הרשות הכתוב מדבר" (שלכן אין פלא שנוהגים באופן שיש "שביו"). ולכן ג"כ הלשון "כי תצא", שזה ספק אם המלך יעשה זאת. וע"פ הנ"ל ישנה עוד הדגשה ועוד "יומתק" בלשון "כי תצא" (נוסף ע"ז שזהו מלחמת הרשות כנ"ל), מכיון שהמלך צריך להכין כל הענינים הקשורים עם יוסף, וכל הענינים הקשורים עם יצחק].

ומה שמתחילים לטעון – היתכן, הרי "אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז שנאמר אז ימלא שחוק פינו"? – הרי נשיא-דורנו ענינו "אז", דור השמיני, והוא הכריז בעצמו "לאלתר לגאולה", וציוה, וחזר על כך, והורה לפרסם – ש"הנה זה בא", "מראה באצבעו ואומר זה" (לא רק "אחר כולנו", שאפשר לראותו מסדק בכותל), וצריך רק להוסיף ב"עמדו הכן", כיון שהכפתורים כבר מצוחצחים. ומה שבעוה"ז לא שייך שחוק – הרי בפסוק מפורש, שבמה דברים אמורים – כשמדובר רגע קודם גילוי משיח צדקנו, אבל

תשורה משמחת הנישואין - י"א אלול ה'תשס"ט

מכיון שנישואי-דורנו היה המשיח של דורנו והוא נתגלה בכל התוקף, ממילא יש לא רק רשות ל"מלא שחוק פינו ולשוננו רנה", אלא ישנם כל הענינים ד"יוסף" ו"יצחק"!

ועפ"ז מובן זה שנישואי-דורנו דרש מהחסידיים בדורו שיעמדו בתנועה של שמחה גדולה בלי הגבלות [אע"פ שהוא עצמו עבר מאסר שהיה קשור עם שלילת החיים (כידוע הפס"ד בראשונה, שאח"כ החליפוהו בגלות – שקשה עוד יותר מהעדר החיים), ואפי' כשכבר היתה הגאולה (ואפי' בשבת שלאח"ז, שאז – מכיון שזה ענין של התחלה ע"פ הלכה – דייקו שיברך ברכת הגומל מיד בהגיעו לפטרבורג (שהיתה פעם עיר-הבירה של כל המדינה, ממילא ג"כ של אותו שנגאל אז)) – הרי עדיין היתה סכנה]. והוא ממשיך אותה תנועה לדורו אחריו, לאנשים נשים וטף – החל מאלו שנמצאים כאן בעזרת-הנשים ובעזרת האנשים, וכן הילדים הקטנים, והם לוקחים איתם את האנשים נשים וטף שבכל העולם כולו.

ובפרט שזהו דור הגאולה, שנעשה תומ"י "יוסף אדני-י שנית ידו" וממשיך בפסוק "ומאיי הים", דקאי במיוחד על ארצות הברית (בה אנו נמצאים), חצי כדור התחתון. וכן קאי על אוסטרליה – שבחצי כדור התחתון עצמו היא תחתון שבתחתון, ולאותו חלק העולם שלחו שלוחים שהם יפיצו שם נגלה תורה ופנימיות-התורה, והענין דמעשים טובים יחד עם עבודת התפלה (שעי"ז נעשה ענין משולש – "מקדש אדני-י כוננו ידיך"). ובפרט שבודאי הם פעלו את השליחות בכל התוקף, שהרי "שלוחו של אדם כמותו ממש" [כפי שמוסיף במקום אחד בלקו"ת, ומפרשים שהכוונה היא שהוא בדיוק כמו האדם ("אדמה לעליון") ששלחו, עם כל ה"שטורעם" שבמלה זו, כולל הענין ד"חלק אלוקה ממעל ממש", וזה נמשך גם לגופו של יהודי (דאף שזה קשור בעיקר ל"נפש השנית שבישראל", ה"ז שייך גם לראשונה, כיון שעושים נשמתם עיקר ונפשם טפל (ומה שבתניא לא מזכירים "נפשם טפל" אלא "גופם טפל", הוא כי הנה"ב נגרות ונעשית דבר אחד עם נה"א)].

ובפרט שבדור זה כולנו צדיקים ו"כולנו חכמים כולנו נבונים" כפי שאומרים בנוגע לגאולת מצרים (ש"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"). ואע"פ ש"נבונים לא מצאתי" – מ"מ הרי מצאו חכמים, ומצאו את כל אותיות הא"ב – דקאי על כאו"א מבנ"י, כיון שכאו"א אמר "אחת בשנה" (ביוה"כ שעבר) את תפלתו של כהן גדול שעל סדר הא"ב בתוך כלל ישראל מכל הדורות (במעמד ומצב ע"ד שהכהן הגדול התפלל אז על נפש כאו"א מבנ"י בדורות שלפנ"ז ולאח"ז), והיו ג"כ כל הדרגות וכל הענינים.

החל משנת אורה, שנת ברכה, שנת גאולה, שנת דעה, שנת הוד והדר, שנת ועד טוב, שנת זכיות גדולות, שנת חסד ורחמים, שנת חיים ארוכים, שנת טובות גדולות, שנת יעוד טוב (החל מביאת משיח-צדקנו תומ"י ממש), ושנת כלכלה בהרחבה – כבזמן ד"נהג כצאן יוסף" שהיה "לחם לפי הטף", וכפירש"י שהכוונה היא שמזונם כולל כל צרכיהם, מלבד אכילה ושתייה – גם שיהיה להם מה לפרר בכל החדר שבו הם נמצאים. ומזה מובן, שאפי' כשיש יהודים שלכאורה הוציאו כסף על דברים שיהודי אחר אומר שהם מותרות, ולשם מה הדאגה שבזה (ש"מרבח נכסים מרבה דאגה") – אומרים לו, שכאו"א "נהג כצאן יוסף", בדרגת "צאן" ו"טף". וכפי שנישואי-דורנו השתדל – והולך ומשתדל ומוסיף בזה – שיתוסף לכאו"א גם בגשמיות (נוסף ע"ז שמתוסף ברוחניות) עד למעלה ממדידה והגבלה. ועוד והוא העיקר, שצ"ל דוקא נשמה בריאה בגוף בריא, ושניהם יחד בלי הפסק ח"ו, וניתוסף בבריאות הגוף והנשמה ביתר שאת ויתר עז.

ועפ"ז – שגוף יהודי הוא כ"כ יקר – מובן מ"ש בפרשת-השבוע "כי תצא למלחמה", שיכול להיות ספק בדבר. ועוד יותר – דלכאורה נשאלת השאלה, שהרי הכתוב מדייק בלשונו בקיצור הכי נמרץ, וא"כ מהו ה' "כי תצא למלחמה וגו' ונתנו ה' אלקיך בידך", דהו"ל להתחיל "כי תלחם עם אויביך ושבת שבו" וכל הענינים שלאח"ז? ואחד מהפירושים (גם ע"ד הפשוט) הוא, שליהודי – מכיון שהוא בן מלך (ובן יחיד) הסמוך על שולחן אביו – אין שייכות לשום מלחמות, איזה שיהיו! ואפי' מלחמות מלשון לחם – שיהודי נלחם עם טבע העולם לשם פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו, וצריך לפרוש לשם כך למדינת הים (או שאר עניני מסחר) שזה לכאורה דורש (אפי' כשזה לשם פרנסתו) שיברך אח"כ כשחוזר לביתו ברכת-הגומל – גם לזה אין ליהודי שייכות. ואפילו בנוגע למלחמת חובה – ה"ז כפי שהיתה המלחמה בכיבוש א"י, שהחומות נפלו מעצמם, וההשתדלות של היהודים היתה רק שהם ישאו את הארון ויתקעו בשופר, ע"י הכהנים – נציגי כאו"א מישראל.

והרי תפקידם של כל שבט לוי – עאכו"כ הכהנים – שמה שכאו"א צריך לעשות, אלא שבדרך הטבע אין לו את כל הזהירות שצ"ל כדי לפעול זאת, מעבירים זאת לכהן שהוא זריז וזהיר וכל הענינים שהוא נולד איתם, והוא פועל את הענינים עבורו, באופן שהוא מוציא בזה את כל היהודים שמסביבו, בקהילתו או בשאר קהילות העולם.

וכדמצינו בברכת כהנים, שכאשר מברכים "יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחנך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום" – הכוונה של הכהן (ושל כאו"א כשאומר זאת בכל יום בבוקר) היא על כל בני"י. וכמבואר על השאלה, דלכאורה היה מקום שיאמרו אחרי ברכת-התורה פרשה בתורה הקשורה עם לימוד התורה (שזהו העיקר של ברכת-התורה), ומ"מ קבעו ברכת-כהנים – כיון שזהו העיקר (ע"ד שאומרים ש"המלכות נקנית" ו"התורה נקנית" ו"הכהונה נקנית"), שכאו"א מאיתנו ומאיתכם ומכלל-ישראל הוא בדרגת כ"ג (כמ"ש בבעה"ט עה"פ "ממלכת כהנים", דקאי על כל בני"י).

ולכן מובן עוד יותר מה שתובעים מהקב"ה – ובטוחים שתומ"י הוא יראה לא רק "ישראל במעמדם ולוים בדוכנם" אלא גם "כהנים בעבודתם", עד לכהן גדול עומד ומקטיר קטורת בקדש-הקדשים, שזהו עיקר מקום הקטורת. ובפרט לדעת כמה פוסקים שכהן גדול יכול להכנס לקדש-הקדשים בכל זמן שהוא רוצה (והתנאי "בזאת יבא אהרן אל הקדש" איננו הגבלה בזמן, אלא הגבלה באיזה אופן תהיה הכניסה – עם הקרבנות והקטורת וכו'). וענין זה עובר אח"כ בירושה לכאו"א מבנ"י, האנשים והטף. וגם הנשים – ה"ה נעשות בדרגת אשת כהן גדול, בת כהן גדול או אחות כהן גדול, וכולם יחד, ויש לכאו"א כל הענינים, ומתכוונן לזה תומ"י.

ובזה מובן ג"כ מה שרגילים לסיים בהתועדות שנתראה כולם יחד דוקא בקדש-הקדשים, די ששואלים – הייתכן ש"משליכים א"ע" (מ'ווארפט זיך) כך בקה"ק – הרי צריכים כמה תנאים וכמה אופנים וכו'?! וע"ז עונים, שכשמדובר על כהן גדול אין הגבלות בזמן, וההגבלה היחידה היא בנוגע לקרבנות – שהם בהשג יד כאו"א מישראל. ובפרט שנושא הדור ("הנשיא הוא הכל") נותן באופן ד"יוסף" ו"יצחק" – בתכלית הריבוי ובתכלית ההשפעה ובתכלית ההמשכה, ויש לכל יהודי עשירות מופלגה, כולל הענין ד"חמשים איש רצים לפניו" וכל הענינים דגדר של מלך. וכמוזכר כמ"פ מתקוני-זהר (שענינו – התיקון של כל העולם כולו, עאכו"כ בני"י, באופן ד"המשכילים יזהירו כזהר הרקיע") – נוסף עמ"ש בגמ' שבנ"י הם בגדר מלכים – שהם במעמד ומצב של כה"ג בכל יום ויום ובכל לילה ולילה, הוא ובני-ביתו.

תשורה משמחת הנישואין - י"א אלול ה'תשס"ט

ועוד והוא העיקר – שכ"ז נעשה תומ"י, ו"מועברים" לביהמ"ק "מקדש אדני- כוננו ידיך", בית השלישי והמשולש.

וזה קשור ג"כ עם החלק בפרשה דחת"ת – משלישי עד רביעי, ששם מדובר גם על שבט לוי (ש"לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש . . . אשר נדבה רוחו"). ומסיים "ולא אבה ה' אלקיך לשמע" שאומרים דברים בלתי-רצויים על בני", ואפילו שאומר זאת נביא שבאומות, שהעיד (וונכתב בתורת אמת) שהיה "נפל וגלוי עינים" – הקב"ה אינו נכנס לחשבונות, אלא מלכתחילה אינו שומע את דבריו, והטעם – "כי אהבך ה' אלקיך".

והנה, בלקו"ת על פסוק זה (שבסיום הדרושים בלקו"ת דפרשה זו – כי תצא) – "ולא אבה וגו' כי אהבך" – ישנו דבר פלא: הרי הענין דשם הוי' (דקאי על כאו"א, כמ"ש "כי חלק ה' עמו") מורכב מד' אותיות וקוצו של יוד, ומבואר בארוכה לפי-ערך בעיקר בפ' ראה (אף שהענין ד"פנים בפנים" הקשור עם מ"ת שייך דוקא להענין ד"לא אבה ה' אלקיך לשמוע" וגו', וכפתגם הידוע דנשיא-דורנו שאז היה ע"ד מ"ת – שאז אין מקום לומר דברים בלתי-רצויים על בני", כנ"ל) הביאור של כל הד' אותיות דשם הוי', ואח"כ גם ביאור היו"ד בפרט, וה"קוצו של יו"ד" – בקיצור לפי ערך; ודוקא בפרשתנו מבואר בארוכה (לאחר שמתחיל לכאורה בכללות הענין דשם הוי', ומצוין ע"ז הצ"צ לעיין בפרשת ראה) הענין ד"קוצו של יו"ד" בשם הוי'! ועוד יותר – בשם הוי' יש כמה דרגות, ומבאר בלקו"ת על פסוק זה ד"לא אבה הוי' אלקיך" שהכונה היא לשם הוי' הכי עליון, ועוד יותר – לשם הוי' כפי שהוא (לא כמו באצילות, אלא) במאציל האצילות, עד למאציל בפ"ע. ובזה גופא – הביאור בפרטיות הוא (כנ"ל) דוקא ב"קוצו של יו"ד", שלא בערך אפילו ליו"ד עצמו, עאכ"ו כ לשאר האותיות דשם הוי'!

ויה"ר שתומ"י ממש יקוימו כל הענינים האמורים, ולכל לראש – ש"לא אבה ה' אלקיך לשמוע", כיון שהקב"ה לא "נשמע" (הערט זיך ניט) בשום ענין שיכול לפגוע משהו ביהודי, כיון ש"אהבך ה'" – כפי שהוא באצילות בתור מאציל, ועוד יותר גבוה – "אלקיך" – כחך וחיותך, שם הוי' הכי עליון. ומובן שאז זו גם אהבה הכי גבוהה, וזהו מעמד ומצב מיוחד – למע' ממצב רגיל ד"ה' אלקיך", כיון שאז "אהבך ה' אלקיך".

ויה"ר שזה יהיה ללא סדר-השתלשלות ומפסיקים ופרסאות ודוגמאות וצמצומים, אלא תומ"י – ע"ד "עם ענני שמיא". וכאו"א מאתנו "מועבר" תומ"י עם כלל ישראל ישר לקדש-הקדשים, ששם נמצאת אבן-השתיה שמלכתחילה לא נגנזה, ותמיד היתה בגלוי. והיא שייכת במיוחד לשנה זו, כיון שנמצאות בה האותיות דש' ות', וכן האותיות ד"י-ה" שהוא שם בפני-עצמו, וגם כפי שהוא התחלה דשם הוי', שלכן כשכותבים "י-ה" דשם הוי' נעשה בזה קדושה מיוחדת, כהכנה לו' ולה' אחרונה שלאח"ז, כמבואר בספרי-הלכה.

ועוד ועיקר – שמכיון שכבר היו נסים ונפלאות בשנה זו במלחמות בין אומות-העולם, הרי תומ"י הקב"ה אומר (כמ"ש בילקוט שמעוני) שאין לבנ"י "לקחת זאת ללב" – מכיון שהקב"ה עוסק בגאולתם, ועליהם לעמוד על גג ביהמ"ק, שהוא למעלה ממדידות והגבלות בביהמ"ק עצמו – כפי הענין הפשוט שגג מכסה ומקיף על כל הנמצא תחתיו ומכל הצדדים, אפי' דבקדש-הקדשים. ואע"פ ש"גגות לא נתקדשו", הרי אדרבה – זהו ע"ד הידוע בנוגע הקפות של שמחת-תורה, שזה רק מנהג, כי זה גבוה אפילו מניסוך המים שהוא הלכה שבע"פ – הלכה למשה מסיני.

ויה"ר שיוסיפו ויחזקו את כל המנהגים הקשורים עם "טוב לב משתה תמיד", שתמיד כשיש הזדמנות לשמחה של מצוה עושים זאת ברוב שמחה ופאר, ושמחה טוב-לבב בפשטות, וריבוי יהודים "עד כי חדל לספר" – שאינו חושב כלל (ס'ליגט ניט אין קאפ) לספור כמה יהודים באו, כיון שזה במעמד ומצב ד"חדל לספר", במצב ד"לא יספר מרב".

ועוד ועיקר, כנזכר לעיל – שהמצב הוא "כי תצא למלחמה", דמצד עצמם – בני" תובעים אצל הקב"ה (והוא נותן זאת) שאין להם שייכות עם דאגות של עוה"ז, אפילו דאגות של מצוה, ולכן כשיהודי יוצא למלחמה – ה"ה יוצא ממעמדו ומצבו כבנו יחידו של ממ"ה הקב"ה (דאף שעל הקב"ה נאמר "חמוץ בגדים מבצרה", הרי לבני" אי"ז שייך). אלא שהקב"ה רוצה שיהיה מזמן לזמן "כי תצא" למלחמת מצוה, וכן "בכל דרכיך דעהו" במלחמת הרשות. אך גם אז ה"ז רק לשעה קלה, והיהודי אינו משתתף במלחמה ע"י כלי זין וכו', אלא מלכתחילה הוא "על איביך" – למעלה שלא בערך מכל הענינים שאינם מתאימים ליהדותו (שלכן הם האויבים היחידים שיש לו). איך אין זה כלל מציאות בפ"ע, אלא רק כדי שיהיה לו בחירה וכדי שיוכלו לקיים "כי תצא למלחמה", ברא הקב"ה "איביך" שנמצאים למטה מטה "במצולת ים" יחד עם "חטאתם".

ועוד יותר – והיה הבן הבכור לשניאה", שכל הענינים הקשורים עם גלות ה"ז באמת שנואי על כל יהודי. ועאכו"כ כשיהודי נזכר ש"מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמת" – הרי כל ענין שלוקח אצלו רגע שבו אינו יכול לחשוב על פנימיות-התורה (בגלוי, בלי משלים ודוגמאות) – הוא עושה זאת בקיצור הכי נמרץ, וכבר עשו זאת ברגעים שלפנ"ז. ומכאן ולהבא תומ"י חוזר היהודי בגלוי למעמדו ומצבו, לא כפי שהוא חושב או יודע שיש "איביך" (אפילו לא "על אויביך"). ואפילו לא מלחמת מצוה, כיון שכבר אין צורך בזה, כי כבר יש מעשינו ועבודתנו כל משך זמן הגלות.

ונעשה הענין ד"מצות רצונך" – "שכר מצוה מצוה", המצוה עצמה של הקרבת קרבנות באופן ד"אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", וכל הדרגות שמונה שם – החל מבעלי-חיים, וכל הדרגות דצומח, ואח"כ כל הדרגות דדומם, שכולם נכללים בענינים שהקריבו במשכן – עד "מלח ברית אלקיך" שהוא ענין הדומם, וכן המים בפשטות וכמדובר כמ"פ, במיוחד בנוגע לניסוך המים.

ועוד והוא העיקר – חבל על הזמן לדבר, צריך להתכונן לקבלת פני משיח צדקנו ע"י לימוד עוד ענין בפנימיות-התורה בהתמדה ושקידה, והעיקר – בהתמסרות (איבערגעגעבנקייט), שהוא "מונח בלימוד". ונעשה "יחוד נפלא שאין כמוהו". נמצא כלל", שהמשכיל (כאו"א מאיתנו), המושכל (דבר ה' זו הלכה) והשכל נעשים מציאות אחת ויחידה, והוא העיקר. ובפרט ע"י שעושים כאו"א שליח לתת לצדקה, הרי זה מזרז עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש, וממש ממש!

[כ"ק אדמו"ר שליט"א חילק לכל הנאספים שיחיו שטר של דולר לצדקה].

הוספה - יומן ליל י"א אלול ה'תנש"א

שופטים – היה שבת האויפרעפעיניש. כמו"כ היו ביטויים מיוחדים אודות ביאת המשיח והתגלותו, בהתבטאו: "נשיא דורנו איז געווען דער משיח פון אונזער דור, און ער איז נתגלה געוואָרן בכל התוקף", ואמר שנשיא דורנו דרש מהחסידיים שמחה בלי הגבלות, מכיון שהגאולה כבר נמצאת ברוחניות, ולכן ישנה הרשות ל"אז ימלא שחוק פינו"!

בהמשך השיחה דיבר על הפצת המעיינות במדינות ארצות הברית ואוסטרליה, וכן האריך בענין פרשת השבוע "כי תצא למלחמה על אויבך" באומרו שזהו רק לפעמים, אבל ליהודי אין כל שייכות עם מלחמות (כולל גם עם היצה"ר) איזו שיהיו, וכשיש צורך בזה הרי זה רק לשעה קלה, ומכאן ולהבא כבר אין צורך בזה, והורה שישתתפו בשמחות של מצוה. כמו"כ דיבר אודות אבן השתי' (אשר כזכור, בהתוועדות בש"ק האחרונה דיבר בענין זה בהתבטאו "כמדובר בהתוועדות שלאחרי זה").

בתוך השיחה גם הזכיר את ברכות השנה על סדר הא"ב – "שנת אורה, שנת ברכה וכו'" עד "שנת כלכלה" (דבר נדיר מאוד – מלבד בחודש תשרי!) וכאן התחיל לברך ברכות מופלגות שיתוסף בגשמיות עד למעלה ממדידה והגבלה. כן האריך בענין ברכת כהנים, ובסיום אמר שחבל על הזמן לדבר, ויש להכין את עצמנו לקבלת פני משיח צדקנו ע"י לימוד ענין בפנימיות התורה. את השיחה סיים במילים: "די גאולה האמיתית והשלימה

מהאווה חזר כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 8:11, והגיע בדרך עוקפת – מאיסטערן פֿאַרקוויי (מפני השיבושים בסדרי התנועה) ולא כרגיל (מאז תחילת החורף) שמגיע משדרת קינגסטון ומשם נכנס לאיסטערן פֿאַרקוויי בכיוון הנגדי.

כעבור 20 דקות (שלא כרגיל) יצא מחדרו הק', ולפני כניסתו למעלית שאל הריל"ג משהו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א השיב: "יע". בכניסתו לתפילות מנחה ומעריב עודד את שירת "הושיעה את עמך" (ששרו לאור המצב בשכונה בימים אלו. ולהעיר שקהל קטן יחסית נכח בעת התפילות). בעלותו לבימה, הסתובב כרגיל ועודד פ"א בידו הק'.

בסיום תפילת מעריב, באמצע קדיש בתרא, הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א לשמאלו – סיבוב שלם, כשפניו מול הקהל – והביט לעבר הרמקול, ומיד הכינו את הסטנדר השני לאמירת שיחה.

אחרי הכרזת הגבאי (אודות הלווייתו של הקדוש ר' יעקב רוזנבאָום הי"ד מחר בבוקר ומועד תפילת שחרית), ניגש כ"ק אדמו"ר שליט"א לסטנדר השני ופתח בשיחה שארכה 47 דקות. בשניות הראשונות של השיחה לא פעלה הרמקול ולא שמעו את קולו הק' בכל ביהכ"נ, אך תיכף ומיד תוקנה התקלה.

בשיחה האריך כ"ק אדמו"ר שליט"א בענין השמחה בקשר ליום הנישואין של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ אשר השבת – פרשת

בעת החלוקה, כשעבר ר' שלמה הכהן שי' איידעלמאָן, אמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א בחיך רחב: "אַ ישר כח". כמו"כ חיך כ"ק אדמו"ר שליט"א לרבים מהעוברים ובירך כו"כ שביקשו ברכות. לחתן וכלה שעברו, נתן שטר נוסף ואמר: "פּאַרן חתונה". כשעבר צ'אַרלי שי', הניף אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א את ידו הק' באופן מיוחד ובחיך.

בסיום החלוקה הניח כ"ק אדמו"ר שליט"א שטר א' בסידורו, ויצא מביהכ"נ בשעה 9:52 כשמעודד את שירת ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. אחרי צאתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, המשיך הקהל לרקוד למשך זמן ב-770.

תודתנו נתונה למכון יומני בית חיינו
(בשיתוף עם מכון שיחות קודש בלה"ק),
על שהואילו למסור לנו את היומן להדפסה.

תיכף ומיד ממש, און ממש ממש".

מיד לאחר השיחה, בעוד כ"ק אדמו"ר שליט"א נשאר עומד ליד הסטנדר, בירך ר' שלמה הכהן שי' איידעלמאָן את כ"ק אדמו"ר שליט"א בברכת כהנים בקול רם. כ"ק אדמו"ר שליט"א חיך ובינתיים החל להתקדם באיטיות לעבר המדרגות, וכשסיים הנ"ל את הברכה נעצר כ"ק אדמו"ר שליט"א לפני המדרגות והורה באצבעו אל הנ"ל ואמר: "דאַרף מען עם ווינטשן אַז 'יראה כהן בציון' – ער איז אַ כהן, ער איז דאָך אַ כהן".

אח"כ ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה וחילק לכאו"א שטר א' של דולר לצדקה למשך רבע שעה. לשיחה הגיע קהל גדול, וכמובן שלאחר השיחה והמילים המיוחדות שרמזו לכאורה אודות המצב דימים אלו בשכונה, נרגעו אנ"ש והתמימים שיחיו ופצחו בשמחה רבה בשירת "שישו ושמחו בשמחת הגאולה".

לזכות

החתן הרה"ת שניאור זלמן
והכלה מרת חנה רבקה שיחיו
ספיטצקי
ולזכות כל משפחותיהם שיחיו

לעילוי נשמת

מרת איטא פייגא בת הרה"ח ר' אברהם

ספיטצקי

*

הרה"ח ר' דוד בן הרה"ח ר' יוסף

וזוגתו מרת מלכה רבקה בת בלומה

ספיטצקי

*

הרה"ח ר' אברהם בן הרה"ח ר' שלום שכנא

וזוגתו מרת גיטל בת הרה"ח ר' אלכסנדר זאב

רונס

*

הרה"ח ר' חנן הלוי בן הרה"ח ר' אברהם הלוי

וזוגתו מרת אסתר רחל בת הרה"ח ר' אליהו מיכל

לוין

חן חן על השתתפותכם בשמחתנו